

תקונא תליתאה

<p>[קלה ע"א] ¹בראשית תמן ארי דקרנא דהוה נחית בדיוקנא דאריה אכיל קרבנין ודא איהו קדמאה לחיוון דהוה אכיל קרבנין אמר ליה רבי אלעזר ואמאי הוה נחתין חיוון למיכל קרבנין אמר ליה ברי ארבע חיוון אינון בכרסאי אריה שור נשר אדם ובנופא דבר נש ארבע יסודי דממנן עליהו ארבע חיוון דנפש כלילא בהון ובגין דא פרנסה דנפשא מאלין ארבע כד חאב בר נש בארבע יסודי דיליה כאלו חאב בנפשא הה"ד (במדבר ו &) מאשר חטא על הנפש ובהווא זמנא אתפרש מיא מאשא ורוחא מעפרא:</p>	<p>בראשית שם ארי של הקרבן, שהיה יורד על הקרבן בדמות ארי אוכל הקרבנות. וזה הראשון לחיות שהיו אוכלים קרבנות. אמר לו רבי אלעזר, ולמה היו יורדות חיות לאכול את הקרבנות. אמר לו, בני ארבע חיות הן בכסא, אריה שור נשר אדם, ובגוף האדם ארבעה יסודות, שממונים עליהם ארבע חיות, שהנפש כלולה בהם. ולכן פרנסת הנפש מארבעה הללו, כשחטא אדם בארבעה היסודות שלו כאלו חטא בנפש, זהו שנאמר "מאשר חטא על הנפש", ובאותו הזמן נפרדו מים מאש, ורוח מעפר.</p>
--	--

תיקון ג'

בראשית כו' קדמאה לחיוון - לד' חיות. ואמר **דהוי אכל קרבנין**, הארי אכל הקרבן, כמ"ש בפרשת בראשית (ו ע"ב)² וש"מ. ואמר **לחיוון דהוה אכיל קרבנין** - ר"ל כל הד' חיות נהנין מן הקרבן כמ"ש בפרשת פנחס (ר"מ רמ"א)³, עש"ה. וכמו שמפרש והולך **א"ל ברי ארבע חיוון כו'** - ולזה נתכוין כאן, ולכן אמר **ודא איהו קדמאה כו'** - ר"ל דלכן נזכר הארי יותר מכולם, לפי שהוא קדמאה, ודרך להזכיר הראשון: **דנפש כלילא בהון** - ר"ל, מארבע חיוון דנפש הוא **חיה**, רוח החיונית, וכלילא מכל מיני חי, שהן ד' אלו: **ובג"ד כו' מאלין ארבע** - ר"ל, מאלין ארבע יסודות, כיון שהד' חיוון ממונין על ד' יסודות, כל חיה מתפרנסת מיסוד שלו, וכמו שמפרש והולך:

[O1] Commented: פי
סוק?

<p>דמעפרא נפקין זרעין דאינון פרנסה דאדם וממאי⁴ חיוון דאינון פרנסה דארי ומאשא⁵ בעירין דאינון פרנסה דשור ומרוח⁶ עופין דאינון</p>	<p>שמעפר יוצאים זרעים, שהם פרנסה של אדם. ומהמים החיות, שהן פרנסה של ארי. ומאש בהמות, שהם פרנסה של שור. ומהרוח עופות, שהם פרנסה של נשר. וכשחטא בהם, נפרדו</p>
---	--

¹ לבדוק את הגרסא נגד גרסתו לעיל דף ע ע"ד: בראשית תמן ארי דקרנא דהוה נחית כו' ארבע חיוון אינון בכורסייא אשנ"א, ובגופא דב"נ ד' יסודין דממנן עליהון, ארבע חיוון דנפש כלילא בהון כו', ומארי חיוון דאינון פרנסה ממיא ומשור כו', ורזא דקרבנין עור ובשר תלבישני עצמות וגידים תסוכני, עור איהו לבושא דאדם, הה"ד ויעש ה' אלהים לאדם כו'. וא"ל לא זכו משכא דחויא דכליל ד' יסודין כו', ועלייהו אתמר אדם כי יקריב כו', בשר איהו כו', מסטרא דחיה דאיהו שור כו'. ועצם איהו אריה. גידים איהו נשר כו'. בעצם כד שריא ברכה ביה, מיד ותקרבו עצם כו', ומיד נחית עלייהו משחא ושריא עלייהו ברכה, בשר שריא עליה קדושה דאיהי מסטרא דלויים, הה"ד וקדשת את הלויים, מיד מתקרבין ערקי דדמא לגבי לבא, דברכה מכהנא אינון, הה"ד דבר אל אהרן ואל בניו לאמר, כה תברכו (במדבר ו כג), גידין מישראל ואינון יחודא וקשורא דגרמין ובשרא, וכד מתקשרין בתרווייהו אתקריאו יחוד, ויחוד איהי בישראל, הה"ד שמע ישראל ה'. משכא איהו דמות אדם, מלכות, כל דיוקנין אתחזיין ביה, ואיהי כלילא מבשרא וגידין וגרמין, ואיהי תמונת כל, ואיהי ברכה קדושה ויחוד דכהנים ולויים וישראל, דאינון קשירין בתלת אבהן דאתמר בהון האבות הן הן המרכבה כו' ² עי' מלואים אות (א).

³ עי' מלואים אות (ב). CHECK HOWMUCH IS NEEDED.

⁴ ומארי (נוסח רבינו, וכ"ה בדפ"א, ומה שכתוב למעלה הוא לפ"א MAKE A WHOLE @ PARAGRAPH).

⁵ "לדרי ומאשא" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "דמיא ומשור".

⁶ "שור ומרוחא" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "ומנשר עופין".

<p>פרנסה דנשר⁷ וכר חב בהון אתפרשן יסודין ואית בהון מחלוקת דאיהו פרודא וסליק שם י"י מניהו ועאל יצר הרע דאיהו סמא"ל שמן די"י לא שריא בפרודא ורזא דמלה (&) חלק לבם עתה יאשמו ובגין דא צריך קרבנא מאלין מינין דחב בהון לקרבא בהון אינון ארבע יסודין דאית בהון פרודא ובההוא זמנא דמתקרבין יסודין דא לגבי דא מיד נחית קודשא בריך הוא עליהו⁸ וברח שמן אי לא ברח הא אשא דקרבנא אוקיד ליה הה"ד (ויקרא ו &) והאש על המזבח תוקד בו:</p>	<p>היסודות ויש בהם מחלוקת שהיא פרוד, ועולה שם יה"ה מהם, ונכנס יצר הרע, שהוא סמא"ל, שטן. שיה"ה לא שורה בפרוד. וסוד הדבר "חלק לבם עתה יאשמו", ולכן צריך קרבן מהמינים הללו שחטא בהם, לקרב בהם אותם ארבעה יסודות שיש בהם פרוד. ובאותו זמן שמתקרבין היסודות זה לזה, מיד יורד הקדוש ברוך הוא עליהם, ובורח השטן. ואם לא בורח, הרי אש הקרבן שורפת אותו, זהו שנאמר "והאש על המזבח תוקד בו".</p>
--	--

***דמעפרא נפקין זרעין כו' ומארי כו' פרנסה ממיא כו' ומנשר עופין כו' פרנסה מרוחא כצ"ל - וכמ"ש במ"א (&), דאלו ד' חיוון כל א' ביסוד דיליה, וכולן הן טהורין. ואמר כד חאב ב"נ בד' יסודי כו' - ר"ל שכל החטאין מושרשין במדות, והמדות מושרשין בד' יסודות, כמ"ש (שערי הקדושה ח"א ש"ב) שהתאווה ביסוד המים והדיבור ברוח והכעס באש והעצלות בעפר: שם ה' כו' - דהוי"ה בד' חיוון, כמ"ש"ל בתיקון כ"ח (&) וש"מ: ה' לא שריא בפרודא - ובהיפך ס"ט"א, וכמו שמפרש והולך ורזא דמלה חלק כו': ובג"ד צריך כו' - עי' בפרשת פנחס (ר"מ רמ"א &) היאך הקרבן בא מאלו הד': *נחית קוב"ה וברח כו' - כצ"ל, דבמקום הקדושה ושלום, אי אפשר לעמוד שם, וכמו שמפרש והולך הה"ד כו' תוקד בו בשטן דלעילא כו' היא העולה כו' - דקאי על ס"ט"א, כמ"ש בפ' צו (כו ע"א וע"ב)¹⁰ צו את אהרן ואת בניו לאמר רזא הכא דהא אוקימנא לית צו אלא ע"ג כו' העולה דא מחשבה רעה כו' ר' אחא פתח ואמר והאש על המזבח כו' אלא הכא אוליפנא כו' אלא באשא דמדבחה דהוא אשא מבער רוח מסאבא כו', ע"ש:**

<p>ורזא דקרבנין (&) עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסוככני עור איהו לבושא דאדם הה"ד (בראשית ג כא) ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו עור וילבישם אם זכה כתנות אור מרקמן מפקודין דעשה דאגרא דילהון לעלמא דאתי דאיהו אור הגנוז לצדיקייא ואם לא זכה משכא דחויא דכליל ארבע יסודין דתמן רשימין פקודין דלא תעשה דעבר בר נש עלייהו ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין עונותיו של אדם חקוקים לו על עצמותיו וקריבו: דמשכא דאדם פקודין דעשה דאינון קריבו דאתוון דשמא דקודשא בריך הוא:</p>	<p>וסוד הקרבנות "עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסוככני", העור הוא לבוש האדם, זהו שנאמר "ויעש יה"ה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם", אם זכה כתנות אור מרקמים ממצוות עשה, ששכרם לעולם הבא, שהוא האור הגנוז לצדיקים. ואם לא זכה, עור הנחש שכולל ארבעה יסודות, ששם רשומות מצוות לא תעשה שאדם עבר עליהן, ולכן בארו בעלי המשנה (&) עונותיו של אדם חקוקים לו על עצמותיו, וקרוב העור של האדם מצוות עשה, שהם קרוב של אותיות שמו של הקדוש ברוך הוא.</p>
--	---

ורזא דקרבנין עור כו' - שהן נגד ד' חיוון, כמו שמפרש והולך: דאיהו אור הגנוז - שהוא כתנות אור: חקוקים לו על עצמותיו - ר"ל, דעל עצמותיו, היינו עצמותו של אדם ולא דבר חוצה לו. וקריבו

⁷ לרוחא (דפ"א), מרוחא (נוסח רבינו).

⁸ נמחק בנוסח רבינו.

⁹ עי' מלואים אות (ב) CHECK.\$

¹⁰ עי' מלואים אות (ג).

¹¹ §

כו' פקודין דעשה כו' - מפקודין דעשה דחקוקין תמן וכן פקודין דל"ת, וז"ש מכם וודאי לאפקא משכא כו' - ר"ל כמ"ש (&) מכם להוציא את המומר לעבודת כוכבים, דביה פקודין דל"ת. ור"ל "מכם", שהוא אדם קדמאה, בדיוקנא דקב"ה, מסט' דישאל דנשמתא, לאפוקי (&) אדם להבל דמה, ג"כ מסטר סט"א, שנאמר עליו (&) אדם כי ימות כו', כמס"ל (קא ע"ב קב ע"א &) ע"ש. וז"ש דאתמר בי' {קסה ע"א¹²} אדם כו' :

<p>ועלייהו אתמר (&) אדם כי יקריב מכם קרבן מכם ודאי לאפקא משכא דחויא דביה מרקמין פקודין דלא תעשה ואדם דעבר עלייהו¹³ אתמר ביה (&) אדם להבל דמה ימיו כצל עובר (&) אדם כי ימות באהל כי ימות ודאי ודא איהו קריבו {קסה ע"א¹⁴} דקרבנא דעשו יצר הרע דאתמר ביה יקום אבי ויאכל מציד בנו בשר איהו שבר מן שברים ואיהו סומק מסטרא דחיה דאיהו שור בשר חי בשר טהור ואית אהרא דבשר בשדה טריפה (&) דשריא ביה רוח הטומאה מלאך המות דרכיב על קרנוי שור מועד בשר טמא:</p>	<p>ועליהם נאמר "אדם כי יקריב מכם קרבן", מכם, ודאי להוציא עור הנחש, שבו מרוקמים מצוות לא תעשה. ואדם שעובר עליהם, נאמר בו "אדם להבל דמה ימיו כצל עובר", "אדם כי ימות באהל", "כי ימות", ודאי. וזוהי הקרבת הקרבן של עשו, יצר הרע, שנאמר בו "יקום אבי ויאכל מציד בנו", הבשר הוא שבר מן שברים, והוא אדם מצד של החיה שהוא שור, בשר חי, בשר טהור. ויש אחר של "בשר בשדה טרפה", ששורה בו רוח הטומאה, מלאך שרוכב על קרני שור מועד בשר טמא.</p>
---	---

בשר איהו כו' - מפרש והולך הבשר מסט' דגבורה, דהוא שבר, ור"ל דהוא אותיות שבר, משברים, דהן מסט' דגבורה. ולכן הוא אדם מסט' דגבורה, וז"ש ואיהו כו' : דרכיב על כו' - לאפוקי שור הנ"ל, הוא שור תם, ועי' בפרשת שלח לך (קסג ע"א)¹⁵ :

<p>עצם אית עצם טמא ואית עצם טהור ובשר דדכיו ועצם דדכיו עלייהו אתמר עצם מעצמי ובשר מבשרי (בראשית כ כג) ועצם איהו אריה גידים איהו נשר נשרא דדכיו ונשרא¹⁶ דמסאבו עצם ובשר וגידים עלייהו שריא ברכה וקדושה ויחוד דאינון כהן לוי וישראל בעצם כד שריא ביה ברכה מיד (יחזקאל לו ז) ותקרבו עצמות עצם אל עצמו מתקרבין ומתקשרין דא בדא בקרבנא ומיד נחית עלייהו משחא ושרייא עלייהו ברכה בשר שריא עליה קדושה דאיהו מסטרא דלויים הה"ד וקדשת את הלויים¹⁷ מיד מתקרבין ערקין דדמא לגבי לבא דברכה</p>	<p>עצם. יש עצם טמא ויש עצם טהור. ובשר של טהרה ועצם של טהרה, עליהם נאמר "עצם מעצמי ובשר מבשרי". ועצם הוא אריה, גידים הוא נשר. נשר של טהרה ונשר של טומאה. עצם ובשר וגידים, עליהם שורה ברכה וקדושה ויחוד, שהם כהן לוי וישראל. כשבעצם שורה ברכה, מיד "ותקרבו עצמות עצם אל עצמו", מתקרבים ונקשרים זה עם זה בקרבן, ומיד יורד עליהם שמן, ושורה עליהם ברכה. על הבשר שורה קדושה, שהיא מצד הלויים, זהו שנאמר "וקדשת את הלויים", מיד מתקרבים עורקי הדם אל הלב, שהברכה הן מהכהנים, זהו שנאמר "דבר אל אהרן ואל בניו לאמר</p>
--	---

¹² בדפ"ו זה קסב ע"א.

¹³ בא נחש על חוה, וכן הכשילה לאדם באכילת העץ, וגם בא אדם עליה אח"כ בעוד שזוהמת הנחש עליה, הנה נכנס ונתלבש אז זוהמת הס"מ ונחש באדם וחוה עצמן, ונתערב ונכלל מעתה הרע בתוכם, והוא השאור שבעיסה והיצר הרע אשר כלול תמיד בהאדם עצמו. ויצא מעתה מאדם וחוה כל התולדות שהיה ראוי לצאת מהנחש, שהם כל א"ה כולם, וכן מתערבים בישראל תמיד ע"ד שנתערבו באדם וחוה, והוא המשכא דחויא שנתלבש בו האדם כמ"ש בתיקונים (תיקון כא דף נד ע"א ובסוף תיקון נח דף קח ע"א, וכן בתיקון ג מ"א תיקונים אחרונים קסא ע"ב) (דע"ה ח"ב מא ע"ד).

¹⁴ בדפ"ו זה קסב ע"א.

¹⁵ עי' מלואים אות (ד).

¹⁶ נשר דלכיו ונשר (נוסח רבינו), נשר דלכיו ונשרא (דפ"ח).

¹⁷ אין כזה פסוק בכל המקרא. ועי' פי' הרמ"ז לזוה"ק ח"ג מ ע"ב שפעמים הרבה שומרים הטעמים ולא המלות.

מכהני אינון הה"ד (במדבר ו כב-כג) דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו גידים ¹⁸ מישראל ואינון יהודא וקדושה וקשורא דגרמין ובשרא וכד מתקשרין בתרוייהו אתקריאו יחוד ויחוד איהו בישראל הה"ד (דברים ו ד) [קלח ע"ב] שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד:	כה תברכו". הגידים מישראל והם היחוד והקדושה וקשר של העצמות והבשר, וכשנקשרים בשניהם, נקראים יחוד. והיחוד הוא בישראל, זהו שנאמר "שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד"
---	---

גידים איהו נשר - דבהון סליק רוחא דריאה, ודופק בהן, וכמו הנשר דפרח ברוח, ופרנסה של הגידין מרוח, כמו הנשר: **נשר דדכיו ונשר דמסאבר** - כצ"ל, ר"ל דאית נשר דדכיו כו', ולא הוצרך להאריך בזה, כי ידוע שנשר שלנו הוא טמא ושל הכסא הוא טהור, דאין טמא בשמים (&), והוא של רוח, כמ"ש במ"א (&): **עצם ובשר וגידים** - דאינון יה"ו שבשם, והם כהנים ולוים וישראלים, יב"ק¹⁹ כמש"ל: **נחית עליהו משחא** - דהוא מסט' דימינא, כידוע בסוד שמן ויין (זהר ח"א פת ע"א). והוא מוחא דעצמות דנחית ממוחא²⁰ (&), ודם הבשר מלבא, ורוח דגידין מריאה. והן ג' דרגין דיה"ו כמש"ל. וז"ש **מיד מתקרבין ערקין דמא לגבי לבא** - והוא נגד היין, כמ"ש (&) וכדם ענבים כו', ואל תרא יין כי יתאדם (משלי כג לא)²¹, כמו הדם, ודרשו (&) אחריתו דם, והכל בסט' דגבורה, והוא קדושה דלוים, וכל קדושה הוא בבשר ודם: **גידין מישראל** - כצ"ל: **ואינון יהודא כו'** - שהן מקשרין יחד, עצמות עם הבשר, כמו דעמודא דאמצעייתא מיחד בין חו"ג, ורוחא בין מים ואש: **מים דדכיו** - הוא המוחא דלהון, דהוא משחא, וכן מיא, כי הן בדרגא חד, בסט' דכהנא, אלא משחא הוא מסט' דכה"ג, ולכן נמשח בשמן, ומים הוא מסט' דסגן והדיוט, ולכן (&) ורחצו ידיהם ורגליהם, לכוללן בסט' דימינא. וכה"ג נמשח בראש. ויין רפואות הדם (נדדים &) בריש כל מרעין הא אנא דם בריש אסוין אנא חמר. והוא לארמא קלא דלוים (&), אבל דכהנים בחשאי, והן דרגא דמיא ואשא, מים דוממת ואש שורקת (&). ודרגא דישראל ברוחא, דעלמא קאי ארוח, וכמ"ש (תענית ג ע"ב)²² כשם שא"א לעולם כו':

משכא איהו דמות אדם מלכות כל דיוקנין אתהוויין בה ואיהי כלילא מבשרא וגידין וגרמין ואיהי תמונת כל ואיהי ברכה וקדושה ויחוד כהנים ולוים וישראלים דאינון קשרין בתלת אבהן דאתמר בהון האבות הן הן המרכבה בבשר כד מתקדשא נחית עליה דם טהור וגידים כד מתיחדין נחית עליהו רוחא קדישא גרמין נחית עליהו מיין דדכיו דא איהו רזא דקרבנין חדי רבי אלעזר וחדו חבריא ואמרו אלו לא אתינא להאי עלמא אלא למשמע דא דיי:	העור הוא דמות אדם, מלכות, כל הדיוקנאות נראים בו, והיא כלולה מבשר וגידים ועצמות. והיא תמונת ה@כל. והיא ברכה וקדושה ויחוד, כהנים ולוים וישראלים, שהם קשורים בשלשת האבות, שנאמר בהם (&) האבות הן הן המרכבה. בבשר, כשמתקדש, יורד עליו דם טהור. וכשהגידים מתייחדים, יורדת עליהם רוח קדושה. על העצמות יורדים מי טהרה, זהו סוד הקרבנות. שמח רבי אלעזר ושמחו החברים, ואמרו, אלו לא באנו לעולם הזה אלא לשמע את זה די.
אמר רבי שמעון ברי ועוד ברזא דקרבנין לבא איהו מזבח דביה דם דקרבנין ועל דא אתמר (שמות כ כא) וזבחת עליו אם זכו אריה הוה נחית למיכל קרבנא ואי לא כלבא נחית ובאן אתר בכבד דתמן מרה גיהנם דאיהי	אמר רבי שמעון, בני, ועוד בסוד הקרבנות, הלב הוא מזבח, שבו דם הקרבנות. ועל זה נאמר "וזבחת עליו", אם זכו, האריה היה יורד לאכול את הקרבן, ואם לא יורד כלב (יומא כ &). ובאיזה מקום, בכבד, ששם מרה

¹⁸ גרים (לפ"ח), ומש"כ למעלה תוקן על פי נוסח רבינו.
¹⁹ עי' זהר ח"ג רכט ע"א: יב"ק בחושבן אדני במעשה יהוה בדבור אה"ה במחשבה. ועי' מלואים אות Error! Reference source not found.
²⁰ עי' ע"ח שער מ' פרק י"ב.
²¹ ז"ל: אל תרא יין כי יתאדם כי יתן (בכיס) בכוס עינו יתהלך במישרים:
²² ז"ל: כשם שאי אפשר לעולם בלא רוחות כך אי אפשר לעולם בלא ישראל.

<p>עלוקה דאית לה תרי בנות הב הב כמה דאתמר אמר (משלי ל טו) לעלוקה וכו' וכלבא בהון צווח הב הב ומרה איהי גיהנם חרבא דמלאך המות דאית לה תרי פיות כגוונא דגיהנם דאתמר בה לעלוקה שתי בנות הב הב כגוונא דא אתמר בחרבא (משלי ה ד) ואחריתה מרה כלענה הרה כחרב פיות:</p>	<p>גיהנם, שהיא עלוקה, שיש לה שתי בנות, הב הב, כמו שנאמר "לעלוקה וכו'". והכלב צווח בהם, הב הב. והמרה היא גיהנם, חרבנו של מלאך המות, שיש לה שתי פיות, כמו שהגיהנם שנאמר בה "לעלוקה שתי בנות הב הב", כדוגמא זה נאמר בחרב "ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות".</p>
--	--

אר"ש ברי כו' דם דקרבנין - דלבא פתורא כמש"ל בכ"מ. ואמר (יחזקאל מג יג) ²³ ואלה מדות המזבח
כו', (שם מא כב) ²⁴ זה השולחן כו'. שולחנו של אדם מכפר עליו (ברכות נה ע"א) ²⁵, דהאכילה היא במקום קרבן.
דראשית האכילה נוטל הלב ²⁶, וסלא דרמא לצפון ²⁷, ואח"כ משלח למוח, בסוד (במדבר כח ב) אשה ריח
ניחוח ²⁸, בלב וריאה ומוח, אם זכה, שאכילתו כהגון, ונשמתו סלקא בדרגא דיליה. וז"ש **אם זכו אריה**
כו', שהוא מוחא, **ואם לאו כו'**, שהוא כבד, כמש"ל בסוף תיקון כ"א (ס ע"א &) **קרבנא קדמא כו'**
ושם (ס ע"ב &) **וכל קרבנין אלין רמיזין בגופא דב"נ מוחא ולבא וריאה אינון ארי' כו' קטרוגא כו'**,
ע"ש. וז"ש **ובאן אתר כו'**, דמרה קטרוגא במוחא וכמש"ל (קסד ע"ב ד"ה זכות אבהן), והוא כד נשמתא נחית
תמן, כמש"ל תיקון כ (&), וכן אכילתו בתאוה. ואמר גיהנם, דהוא אש דאכיל הקרבן, אש זרה. ואמר
דאיהו עלוקה כו', כמו שמפרש והולך, **וכלבא בהון כו'**, וכן מרה אית לה ב' פיות, וכן חרבא דמלאך
המות, כמו שמפרש והולך **חדה כו'**, וכל זה כן הוא למעלה וכן הוא בישראל, וכמש"ל בתיקון כ' (&)
בארוכה: **וכבד איהו כו' - כל הענין הזה עמש"ל בתיקון כ' שם:**

<p>וכבד איהו סמ"ל מרה סם המות דיליה כד שלטא מרה על ערקין דילה ומתגברא בחובין אתמר בערקין דכבד ומרה (שמות טו כג) ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם בההוא זמנא אינון ערקין דלבא בדוחקא ומתטמרין בלבא כגוונא דנח ואתתיה ובנוי וחיוון ובעירין ועופין דמתטמרין בתיבה ולבא איהו בדוחקא בהון דאם מרה מטא ללבא מיד ימות בר נש ומרה לא מתגברא על ישראל דאינון לבא אלא בחובין אי חורין בתיובתא דאיהי נשמת חיים שכינתא עלאה הא אסותא תהא ללבא ולערקין דילה ואתמר בהון (&) וימתקו המים ויתסון ערקין (גופא) ואברים דיליה:</p>	<p>וכבד הוא סמ"ל. מרה, סם המות שלו. כששולטת המרה על העורקים שלה ומתגברת בחטאים, נאמר בעורקים של הכבד והמרה "ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם", באותו הזמן, אותם עורקי הלב הם בדחק, ונטמנים בלב כדוגמת נח ואשתו ובניו והחיות והבהמות והעופות שנטמנו בתיבה. והלב הוא בדחוק בהם, שאם המרה מגיעה ללב, מיד ימות האדם. ומרה לא מתגברת על ישראל, שהם הלב, אלא בחטאים. אם חוזרים בתשובה, שהיא נשמת חיים, השכינה העליונה, הרי רפואה תהיה ללב ולעורקים שלו, ונאמר בהם "וימתקו המים", ונרפאים העורקים (הגוף) והאברים שלו.</p>
--	---

כד שלטא מרה כו' בההוא זמנא כו' - ר"ל, גלות השכינה וישראל:

²³ ז"ל בשלימות: ואלה מדות המזבח באמות אמה וטפח וחק האמה ואמה רחב וגבולה אל
שפתה סביב זרת האחד וזה גב המזבח.

²⁴ ז"ל: המזבח עץ שלוש אמות גבה וארכו שתים אמות ומקצעותיו לו וארכו וקירתיו עץ וידבר אלי
זה השלחן אשר לפני ה':

²⁵ ז"ל בשלימות: כתיב המזבח עץ שלש אמות גבוה וכתב וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' פתח
במזבח וסיים בשלחן רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרווייהו כל זמן שבית המקדש קיים מזבח מכפר על
ישראל ועכשיו שלחנו של אדם מכפר עליו.

²⁶ עי' מלואים אות (ה).

²⁷

²⁸ עי' זהר ח"ג רכד ע"א וע"ב.

<p>טחול דא לילי"ת אימא דערב רב שחוק הכסיל (קהלת ז ו) מאן כסיל דא אל אחר סמא"ל וערב רב אינון בנהא דאינון מעורבין בישראל רשעים גמורים ועליהו אתמר²⁹ אם ראית רשע שהשעה משחקת לו אל תתגרה בו עלייהו אתמר (חבקוק א יג) למה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע צדיק ממנו רשע דא כסיל ערב רב בגלותא אינון רשע בבלע צדיק ממנו דא ישראל ומאן גרים דבלע לון בנין דלאו אינון צדיקים גמורים כמה דאתמר צדיק ממנו בולע אבל צדיק גמור אינו בולע:</p>	<p>טחול זו לילי"ת, האמא של הערב רב. "שחוק הכסיל". מי זה כסיל, זה אל אחר, סמא"ל. וערב רב הם בניה, שהם מערבים בישראל, רשעים גמורים, ועליהם נאמר (ברכות ז ע"ב) אם ראית רשע שהשעה משחקת לו אל תתגרה בו. עליהם נאמר "למה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע צדיק ממנו". "רשע" זה הכסיל, ערב רב. בגלות הם רשע, "בבלע צדיק ממנו", זה ישראל. ומי גורם שבולע אותם, משום שאינם צדיקים גמורים, כמו שנאמר (שם) צדיק ממנו בולע אבל צדיק גמור אינו בולע.</p>
--	--

אימא דערב - שהן מעורבין בישראל, ואינון זוחלי עפר, שהן קשין מאומות פלחי כוכביא³⁰, כמ"ש ברע"מ (&) דכבד הוא ע' אומין פלחי כוכביא, עם ב' פיות דמרה, הוא ע"ב. אבל שחוק הטחול, הוא רשעים דישראל, שהשעה משחקת להם. והאומין פלחי כוכביא הן כעס דמרה וכבד, שעליהן נאמר (קהלת ז ג) טוב כעס משחוק. ואמר **מאן כסיל כו'** - כמ"ש (קהלת ד יג) מלך זקן וכסיל, והוא שחוק עליהן בטחול, כי נופת תטופנה כו' (&) ³¹: **ומאן גרם דבלע כו'** - ר"ל, שנמשכים אחריהם, ממה שרואין בהצלחתן, וכמ"ש רביי כו' **בגין דלית בהון דעת כו'**. ועי' ברע"מ פרשת פנחס (רלב ע"ב)³² **אר"מ והא אוקמוה כו'**, ושם (רלד ע"א)³³:

<p>וטחול איהי לילי"ת מארת י"י בבית רשע (משלי ג לג) ואיהי אסכרה לרבייא דאינון חייביא חייכת בהון בעותרא בהאי עלמא ולבתר קמילת בהון ואמאי אתקריאו רביי בגין דלית</p>	<p>וטחול הוא לילי"ת, "מארת ה' בבית רשע", והיא אסכרה לתינוקות, שהם רשעים. צוחקת בהם בעושר בעולם הזה, ואחר כך הורגת אותם. ולמה נקראו תינוקות, משום שאין</p>
---	---

²⁹ ז"ל הגמ' ברכות: אמר רבי יצחק, אם ראית רשע שהשעה משחקת לו אל תתגרה בו, שנאמר, יחילו דרכיו בכל עת; ולא עוד אלא שזוכה בדין, שנאמר, מרום משפטיך מנגדו, ולא עוד אלא שרואה בצריו, שנאמר, כל צורריו יפיח בהם, לא קשיא, הא במילי דידיה, הא במילי דשמיא. ואיבעית אימא, הא והא במילי דשמיא, ולא קשיא, הא ברשע שהשעה משחקת לו, הא ברשע שאין השעה משחקת לו. ואיבעית אימא, הא והא ברשע שהשעה משחקת לו, ולא קשיא, הא בצדיק גמור, הא בצדיק שאינו גמור, דאמר רב הונא, מאי דכתיב למה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע צדיק ממנו, וכי רשע בולע צדיק? והא כתיב, ה' לא יעזבנו בידו, וכתיב, לא יאנה לצדיק כל און, אלא, צדיק ממנו, בולע. צדיק גמור, אינו בולע. ואיבעית אימא, שעה משחקת לו שאני.

עי' לעיל קיז ע"ב?

³⁰ עי' לעיל קסג ע"ב ד"ה ובג"ד מני.

³¹ ז"ל: כי נפת תטפנה שפתי זרה וחלק משמן חכה:

³² ז"ל: אמר רעיא מהימנא והא אוקמוה רבנן עליה טחול שחוק ואיהו (קהלת ז ו) שחוק הכסיל ובג"ד אוקמוה רבנן דמתניתין אוי לו למי שהשעה משחקת לו וקהלת אמר (שם ג) טוב כעס משחוק טוב כעס דכבד דאיהי מרה רצועה דקב"ה רצועה לאלקאה בה צדיקייא בעלמא דין במרעין בישין במכתשין משחוק דשחיק לון בטחול בלכלוכא דהאי עלמא דשחוק לון שעתא בעותרא ועוד ארס דטחול איהו זחיל עפר ואיהו תקיף יתיר מארס דמרה:

תרגום:

ביאור: טחול שחוק: כלומר הם שני קליפות האחד כבד עם מרה והשני טחול, וכבר פירשנו לעיל כי מרה היינו טחול שנעשה מרה להעניש כדפירשנו אבל טחול היא לילית בעוד שמזנה עם בני אדם כדפירשו בזוהר פרשת ויצא ופרשת פקודי שאז היא שעה משחקת להם עד שמשכרם ביין גזל וחמס ועבירות (אור יקר).

זחיל עפר - דד' מרות אינון שמרי ד' יסודין, וטחול מיסוד עפר (יהל אור).

³³ ז"ל: ואיהי אקרי טחול ואיהי אזלת וחייכא בינוקי ובתר עבדת בהו רוגזא ודמע' למבכי עלייהו טחול לזינא [דכבר אזלא] ודכבד אזלאו [דכבד] דא אברי בשני ודא ברביעי בעובדא דבראשית ובג"ד לית סימנא טבא [בב"ד] ובשני וברביעי.

בהם דעת להנצל ממנה. אבל לב מבין (ברכות סא ע"א) נצול ממנה, ששם צדיק. וסוד הדבר "טוב לפני האלהים" ימלט ממנה וחוטא ילכד בה".	בהון דעת לאשתזבא מניה אבל לב מבין אשתזב מניה דתמן צדיק ורוא דמלה טוב לפני האלהים ימלט ממנה וחוטא ילכד בה:
הכליות הן יועצות, אם זכו, נכנסת בהם נבואה, שהיא "נר יהוה" נשמת אדם", ונעשים נביאים, והם יועצים לטוב, ויש בהם עצה ותושיה.	כליות אינון יועצות אם זכו עאל בהון נבואה דאיהי נר ה' נשמת אדם (משלי כ כז) ואתעבידו נביאים ואינון יועצים לטב ואית בהון עצה ותושיה:

כליות כו' נבואה - דנו"ה הן דרגין דנבואה (והר"ח ג' לה ע"א). ואמר **דאיהו נר** - ר"ל נר ה' דשריא בלבא, שהוא נפשא, דנק' נר ה', כמ"ש (&) נשמת אדם, והוא נפשא דבלבא, ומנייהו נפיק לכליות. וכן כליות יועצות ללב, ולב מבין. ונר הוא נבואה, כמ"ש הלא כה דברי כאש כו' (ירמיה כג כט), ואמר ואינון יועצים לטב, א' יועצתו לטובה כו' (ברכות סא ע"א)³⁴, והיא בבינונים, אבל בצדיקים היצ"ט שופטן (ברכות סא ע"ב)³⁵:

כנפי ריאה, אם זכו שוריה בהם רוח הקדש, ונאמר בהם "ונחה עליו רוח יהוה" רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יהוה". ועליהם נאמר "והיו הכרובים פורשי כנפים". "הכרובים", כמו צורת אדם. "פורשי כנפים", כנגד שלש החיות, שפורשות כנפים כנגד האדם, והם שש כנפים, שתים לכל חיה. מצד של השכינה, כנפי החיות מרובעות, שש כנפים כנגד "שש מעלות לכסא", ארבע כנפים כנגד הכסא, מרובע, "פורשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפורת", זו כפורת הלב, קדש הקדשים, וזה הלב.	כנפי ריאה אם זכו שריא בהון רוח קודשא ואתמר בהון (ישעיה יא ב) ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה' ועלייהו אתמר (קסה ע"ב) והיו הכרובים פורשי כנפים (שמות כה ב) הכרובים כגון צורת אדם פורשי כנפים לקבל תלת חיוון דפרשין גרפיין לקבליה דאדם ואינון שית גרפיין תריין לכל חיה מסטרא דשכינתא גרפיין דחיוון מרובעים שית גרפיין לקבל שש מעלות לכסא (מלכים א' י יט) ארבע גרפיין לקבל כרסייא מרובע פורשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת דא כפרת דלבא קדש קדשין ודא לבא:
---	--

רוח חכמה כו' - דהן שית רוחין, כמ"ש באד"ר (קל ע"ב)³⁶ והן בריאה, דהוא וא"ו, ו"ק, שית גרפיין וכמ"ש ל' תיקון כ"ה (&). ובכליות נר ה', נפשא, { קסה ע"ב³⁷ }, וכאן רוח ה', רוחא: **הכרובים** - שהן כנפי ריאה, וע' ברע"מ שם (רלד ע"א רלה ע"א)³⁸. ואמר **כגון צורת אדם**, ר"ל דהן בעצמן נק' אדם,

³⁴ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

³⁵ ז"ל: תניא, רבי יוסי הגלילי אומר: צדיקים יצר טוב שופטן, שנאמר ולבי חלל בקרבי. רשעים - יצר רע שופטן, שנאמר נאם פשע לרשע בקרב לבי אין פחד אלהים לנגד עיניו, בינונים - זה זה שופטן, שנאמר יעמד לימין אביון להושיע משפטי נפשו.

³⁶ ז"ל: כתריין קדישין דזעיר אפיין ואינון שיתא רוחין אחרנין דיהכי (ס"א דהכי) אינון ואינון שיתא רוחין ג' רוחין אינון דכלילן תלת אחרנין דכתיב (ישעיה יא ב) רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי' דתנינן כתיב (ד"ה א כט) וישב שלמה על כסא יי' וכתיב (מלכים א) שש מעלות לכסא ומלכא משיחא זמין למיתב בשבעה שיתא אינון ורוחא דעתיק יומין דעלייהו הא שבעה כמה דאתמר (ג' רוחי אינון דכלילן ג' אחרנין) א"ל ר"ש רוחך ינוח לעלמא דאתי

תרגום: הכתרים הקדושים של ז"א. וששה רוחות של כאן הם, שנאמר "רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת יהוה". כי למדנו: נאמר "וישב שלמה על כסא יהוה" ונאמר "שש מעלות לכסא" מלך המשיח עתיד לשבת בשבעה, ששה המה והרוח דעתיק יומין שמעליהם, הרי ז' וכמו שנאמר. אמר לו רבי שמעון, הרוח שלך תנוח לעולם הבא.

³⁷ בדפ"ו זה קסב ע"ב.

³⁸ עי' מלואים אות. **Error! Reference source not found.**

כרובין. וגדפין שית³⁹ ונאמר פורשי כנפים תרין, היינו תרין לכל חיה, והן פורשין לקבלא אדם, דאיהו מלכא עלייהו. ועי' ברע"מ שם, והתריין גדפין הן דימינא נכלל בחד דשמאלא: **מסט' דשכינתא כו'** - דהיא ד' מרובעת בד' סטריין. וז"א לשית סטריין. ור"ל דלכן חיות בד' גדפין, אבל שרפים הן שית גדפין. ושרפים הן כנפי ריאה כמ"ש ברע"מ (רלו ע"א)⁴⁰. וד' גדפין הן ב' אומות⁴¹ דריאה, ב' גדפין וב' כולייין ב' גדפין, כמ"ש ברע"מ (רלד ע"א)⁴². וז"ש **שית גדפין כו' ארבע כו'**, והן ו' דרגין ד' רגלין, שהן עשר דכורסייא, כמ"ש ברע"מ פ' בא (מג ע"א)⁴³: **פורשי כנפים כו'** - ר"ל למעלה לקבלא אדם עלייהו, שהוא במוחא, נשמת אדם. **וסוככים בכנפיהם**, הוא על לבא: ואמר **ק"ק ודא לבא** - ר"ל דתמן כפרת וארון, כיסתא דלבא וכמ"ל תיקון כ"ה (עח ע"א):

נפש רוח נשמה, כהן לוי וישראל, כהן איהו	נפש רוח נשמה, כהן לוי וישראל, הכהן הוא הנשמה, אם זכה "נר יהוה", נר היה מאיר בו מהלב, כשמש זורחת, ורוח הקדש היתה יוצאת מבין כנפי הכרובים, שהן כנפי ריאה, והיתה מדברת עמו, ואם לא אש. וזו הנפש היתה דולקת, ויוצאת אש מהלב ושורפת אותו. הקרקבן והקיבה כאשר ישן נקרא קיבה ישן.
נפש רוח ונשמה כהן לוי וישראל כהן איהו נשמה אם זכה נר ה' (&) נר הוה נהיר ביה מלבא ⁴⁴ כשמש זורחת ורוחא דקודשא הוה נפיק מבין גדפוי [קלט ע"א] דכרובין דאינון כנפי ריאה והוה ממליל עמיה ואם לא נורא ודא נפש הוה דליק ונפיק אשא מלבא ואוקיד ליה קרקבנא ⁴⁵ וקיבה כד נאים אתקרי ⁴⁶ קיבה ישן:	

נר"נ כו' - ר"ל, במוחא וריאה ולבא (ע ע"ב): ***נהיר ביה מלכא** - כצ"ל, ור"ל ביה באדם בב' כליות. ואמר ואל נורא כו', והוא כד רוחא דקודשא לא נשיב ביה, וכמ"ש ברע"מ שם⁴⁷ וכד **חובין מתרביין כו' ובזמנא דכנפי ריאה נשבין על לבא כו' דא קול תורה כו'**. ובזוהר שם (&)⁴⁸ **ת"ח לבא כו' כנפי ריאה דאייתין לקמי' רוחא כו'**. והן ב' דרגין בנר, לשרוף או להאיר, וכמ"ל נר הוה נהיר ביה כו'. והיא אשא ורוחא ומיא, אמ"ש (&), דכהן ולוי וישראל, אשא בלבא, רוחא בריאה, לוי ישראל. מיא במוחא,

³⁹ צ"ע אם צ"ל ושית גדפין.

⁴⁰ ז"ל: צדיק יסוד ביה סוד דאיהו יין המשומר בענבין מששת ימי בראשית דאינון ו' דרגין דאת ו' ואינון שרפים ו' (ישעיה ו ב) שש כנפים לאחד משמאלא ואינון אפיקו מים מימינא וצחין בשלהוביתא דלהון מסטרא דגבורה ושואבין מסטרא דחסד:

תרגום: \$

ביאור: ו' דרגין - שוקיו עמודי שש (יהל אור). משמאלא - שרפים מגבורה (יהל אור).

⁴¹ צ"ל אונות, עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

⁴² רכד ע"ב: ומאלין ערקין דכבדא מתפשטין אחרן זעירין לכמה זיינין וכלא נטלין אמורין ופדרין וכלהו כלילן בכבד לב דאיהו עקרא בקדושה נטיל [דמקריב למוחא] (מקריב) כמה דאתמר לב שריא על תרין כולייין⁴² ואינון תרין כרובין יהבין עיטא ואינון רחיקין קריבין⁴² ימינא ושמאלא⁴² וכלהו נטלין ואכלין כל חד כדקא יאות עד דאתקשר כלא כחדא:

⁴³ לבתר עבד משמשין לאלין מאנין כרסייא בארבע סמכין ושית דרגין לכרסייא הא עשר וכלא איהו כרסיא כגון כוס דברכה דתקיננו ביה עשרת דברים בגין תורה דאתייהיבת בעשרה דברן בגין עלמא דאיהו מעשה בראשית דאתברי בעשרה מאמרות:

תרגום: \$

ביאור: ושית דרגין - עי' שעה"כ יד ע"ד. דברכה - שכוס גימ' הכסא שהוא גימ' אלקים שהוא בכסא ושם ל"ב אלקים דמעשה בראשית, גימ' כבוד כידוע, וז"ש כסא הכבוד, וז"ש בגין עלמא כו', וכן תורתינו הוא תורת הבריאה כידוע (תיקו"ז ה ע"ב, תז"ח מא ע"ג) וז"ש בגין תורה כו', והכל הוא ריאה שגם בכסא ע"ס ונ"ל דבכולם צ"ל כגון (יהל אור). דברים - ישנם בכל א' ענין הד' חיות וארגמן. והתחתון שבכולם הוא האישים, ומהם היה הג' מלאכים שנשלחו לאברהם אבינו ע"ה, כמ"ש הרב שם בשער קיצור אבי"ע (פרק ח) (דע"ה ח"ב כט ע"ב).

⁴⁴ מלכא (נוסח רבינו). לזדוק אמסטורדס. @.

⁴⁵ זכפ"ו איתא קרבנא, ולא מלאתי נוסח כזה, ולכן תקנתי כמס' כ זכפ"א וזכפ"א @.

⁴⁶ קרבנא וקיבה כל נאים אתקרי (נמחק בנוסח רבינו).

⁴⁷ עי' מלואים אות (ו).

⁴⁸ עי' מלואים אות. **Error! Reference source not found.**

כהן. וכמ"ש ברע"מ שם (הלג ע"ב)⁴⁹ אר"מ כו' אבל מוחא איהו מים לב איהו אש ותרואיהו כו' רוחא דנשיב בכנפי ריאה כו': *קרקבנא כו' נאים אתקרי - ל"ג, וכצ"ל, מלבא ואוקיד ליה קיבה ישן אית שינה כו' לביש בגין דביה דביק קנה דאיהו סלם דחזא יעקב ושית עזקין כו', ועי' ברע"מ שם (רלה ע"א)⁵⁰ ובקנה שית עזקאן כו', וקנה ואיהו סלם דביה כו', עש"ה:

<p>ואית שינה למב ואית שינה לביש למב כגון חלום דאיהו סלם דחזא יעקב וביה דביק קנה ושית עזקין דקנה איהו שית דרגין דנבואה וסלקין לשתינ נשמי דהוה נאים בהון דוד דהכי אוקמוהו דוד הוה מתנמנם כסוס וסוס לא נאים אלא שתינ נשמי ואית שינה לביש חלמא בישא דאתמר ביה לגבי אברהם (&) ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה השכה גדולה נופלת עליו:</p>	<p>ויש שינה לטוב ויש שינה לרע. לטוב כמו חלום, שהוא סולם שראה יעקב, ובו דבוק קנה ושש טבעות הקנה, הוא שש דרגות הנבואה, ועולים לששים נשימות שהיה דוד יושן בהם, שכך פרשוהו (ברכות &) דוד היה מתנמנם כסוס, וסוס לא יושן אלא ששים נשימות. ויש שינה לרע, חלום רע, שנאמר בו אצל אברהם "ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו".</p>
---	--

וסלקין לשתינ כו' - דהנשמין הוא ע"י הקנה, ברוחא דשם: ואיהו לא נאים - דהוא א' מס' במיתה (&) כדי שלא יטעם כו' (והר ח"א רז ע"א)⁵¹:

<p>והא אוקמוה בארבע גליות ובגין דחלום ייתי בתרין דרגין אוקמוה קדמאין כמה דאי אפשר לבר בלא תבן כך אי אפשר לחלמא בלא דברים בטלים בגין דייתי חלמא כאן על ידי מלאך כאן על ידי שד⁵² בגין דחלמא איהו מסטרא דאילנא דטוב ורע אבל סטרא דאילנא דחיי לא אתיא עליה אלא על ידי קיבה (דקב"ה) דאיהו שכינתא דיליה ולית תמן קיבה רע דאיהו שד:</p>	<p>והרי פרשוה בארבע גליות, ומשום שחלום בא בשתי דרגות, פרשוה הקדמונים (ברכות ס ע"ג) כמו שאי אפשר לבר בלא תבן, כך אי אפשר לחלום בלי דברים בטלים, כדי שיבא החלום, כאן על ידי מלאך, כאן על ידי שד (ברכות נה ע"ב). משום שהחלום הוא מצד של העץ של טוב ורע, אבל מצד של עץ החיים, לא בא עליו אלא על ידי הקיבה (של הקב"ה), שהיא שכינתו, ואין שם קיבה רע שהוא שד.</p>
---	---

⁴⁹ ז"ל: אמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא כל מה דאמרת שפיר אבל מוחא איהו מים לב איהו אש ותרואיהו איהו רחמי ודינא דא כסא רחמי ודא [כסא] דינא וקב"ה [מלך] עומד מכסא דין דאיהו לב ויושב על כסא רחמים דאיהו מוחא: [עי' המשך דבריו במלואים אות (ו)].

תרגום: \$
⁵⁰ ז"ל: תרין כוולין אתקריאו אשים על שם אשים דלעילא דאתמר בהו (דברים יח א) אשי יי' ונחלתו יאכלון ובקנה שית עזקאן דעלייהו אתמר (תהלים כט א) הבו ליי' בני אלים דבהון סליק קלא דאתפליג לו' קלין דשכינתא ושביעאה סליק לפומא דאיהו כרסייא:
ושית עזקאן דקנה אינון כגוונא דשית דרגין דכרסייא דמלכא וקנה איהו סלם דביה (בראשית כח יב) מלאכי אלהים עולים ויורדים בו דאינון הבלים סלקין [ביה מלבא ורוחין דאוריא] (ליה מלבא ורוחין חורין נפקין) נחתין ביה בלבא לקרא חמימותא דלא לוקיד גופא:
תרגום:

ביאור: בני אלים - שופר של איל דסליק מלבא (יהל אור). מלבא - מלכא (דפ"ק).
⁵¹ עי' מלואים אות (ז).
⁵² ז"ל: רבא רמי: כתיב בחלום אדבר בו וכתוב וחלמות השוא ידברו! - לא קשיא, כאן - על ידי מלאך, כאן - על ידי שד.

ובגין דחלוס כו' בגין כו' – עי' ברע"מ (רלד ע"א ע"ב) 53 אר"מ בתר דגופא איהו מאילנא כו', ובג"ד מסט' דאילנא כו'. וז"ש אבל מסט' דאילנא דחיי כו', ר"ל גוף, שהוא מסט' דעץ החיים, שאין בהן יצה"ר, כמ"ש (ברכות טא ע"ב) 54 צדיקים יצ"ט שופטן, וכמ"ש (יהל אור ח"ב מ' ע"ד) בסוד ח"ק ט"ר י"ש 55:

<p>קרקבן טוחן אי בר נש זכאה איהו טוחנת מן לצדיקים דאינון אברים קדישין בפקודין דעשה ואי לא אזלין בפקודין טבין מתפרנסין בלחם הקלוקל (במדבר כא ה) מזונא (הקלוקל) קלא בקלון וושט שמו העם ולקטו (במדבר יא ח) שטין (נ"א שטיין) לקטין בשמותא ומחננו ברחים (שם) בדוחקא אלין אינון טוחנות בפומא או דכו במדוכה (שם) דא חיך ובשלו בפרור (שם) דא אצמומכא:</p>	<p>הקרקבן טוחן, אם האדם הוא צדיק, טוחנת מן לצדיקים, שהם אברים קדושים, במצוות עשה. ואם לא הולכים במצוות טובות, מתפרנסים ב"לחם הקלוקל", מזון (הקלוקל) קל@הקול בקלון ושט "שטו העם ולקטו" שטים (השוטים) לוקטים בשטות "וטחנו ברחים", בדוחק. אלו הן הטוחנות בפה, "או דכו במדוכה" זה החיך "ובשלו בפרור", זו הבטן.</p>
---	--

קורקבן טוחן כו' דאינון אברין קדישין בפקודין דעשה - ר"ל, דהאברים נק' צדיקים 56 בפקודין דעשה, שהן מקיימין רמ"ח מצות עשה נגד האברים, ואיהי טוחנת האכילה להם, בסט' דקדושה, ובאכילת מצוה לשם שמים שהיא מעין אכילת מן 57: **קלא בקלון** - דרש כפל דקלוקל. **קלא בקלון**.

53 ז"ל רלד ע"ב: אמר רעיא מהימנא בתר דגופא איהו מאילנא דטוב ורע לית אבר [בגופא] (בכל גופא) דלית ביה יצר הרע ויצר טוב לבינוניים ולצדיקים גמורים תרין יצירות כולן לטוב, "דא רחמי ודא דינא" דהיינו זכר כגוונא דחתן וכלה לרשעים גמורים תרין יצירות בישין דכר ונוקבא בכל אבר ואבר מסטרא דסמאל ונחש ובג"ד מסטרא דאילנא דטוב ורע קיבה אית בה תרין דרגין דהכי אוקמוה רבנן קיבה ישן: תרגום: §

ביאור: **דטוב ורע** - מתחלת בריאתו היולי שיש בו כח לנטות כולו לטוב או כולו לרע או לעמוד בנוני, אי יצדיק עצמו יטה כולו לטוב ויעלה שני יצירות להיותן כולן לטוב, "דא רחמי ודא דינא" דהיינו זכר ונקבה מצד התפארת והמלכות דהיינו ר"ח ונפ"ש, אם ירשיע יהיו שתיהם רעות, אם יטה עצמו כולו אל הרע וידחה הקדושה ממנו ושתי יצירות הם "סמאל ולילית", ואם בנוני עומד בשתי יצירותיו ר"ע וטו"ב, ולזה ימצא באברים בחינה טובה רומזת למעלה בסוד מדרגות הקדושות ובחינה רעה מצד החצונים (אור יקר). תרין דרגין - ושתי המדרגות הם עץ הדעת טוב ורע דא מטטרוון, והיינו חלוס על ידי מלאך ורע דא סמאל דהיינו חלוס על ידי שד (אור יקר).

54 ז"ל: תניא, רבי יוסי הגלילי אומר: צדיקים יצר טוב שופטן, שנאמר ולבי חלל בקרבי. רשעים - יצר רע שופטן, שנאמר נאם פשע לרשע בקרב לבי אין פחד אלהים לנגד עיניו, בינונים - זה זה שופטן, שנאמר יעמד לימין אביון להושיע משפטי נפשו.

55 ז"ל: סוד ח"ק ט"ר י"ש ג' עולמות ב"ע, בריאה כלו טוב, ויצירה ע"ה טו"ר, ועשיה כלו רע, ושרשן למעלה חו"ב שניהם רחמים, וחו"ג, ונ"ה, שהן ג' הכללות, ג' שמות שכוללן הכל, א"א, ז"א, ונוק', אה"ה, והשם בכתבתו, ובקריאתו, עכ"ל, ועי' עוד יהל אור (ח"ב ט"ו ע"ד), וז"ל, בין בקדושה ובין בסט"א אית מינא ושמאלא דר"נ והן בג' עולמות ב"ע למעלה שניהם טובים ובעשיה מדור הקליפות שניהם רעים, כי מינא הוא חנף ומרע שמראה טוב לב"א, ושמאלא בעל מחלוקת איש לשון בל כו', והן אותיות ח"ק ומספרם גיהנם והן דכר ונוק' דגיהנם, וביצירה ע"ה טו"ר מטה ונחש, ושם ב' אתוון ט"ר, אבל בבריאה כלו טוב והוא בנשמתא כי אין בה חטא לעולם כי היא מסתלקת קודם החטא, ושם ב' אתוון י"ש, או"ר ומנח"ה, עכ"ל.

56 עי' זהר ח"ג רלא ע"ב: כל אברין דאינון ישראל אינון בעאקו דאינון אברי דמטרוניתא.

57 עי' דברי רבינו על ישעיה (א יב): לענג השבת במאכל ומשתה ולכבדו בכסות נקייה, ושיהיה כוונתו לשם שבת ולא להנאת עצמו, על זה אמר וקראת לשבת עונג, לשבת דייקא. וכן אמר (שבת קיח ע"א) וכל המענג את השבת. וכן סדרו לנו בתפלה: מענגיה לעולם כבוד ינחלו, מענגיה דיקא, היינו הנשמה היתירה שזוכין לה המשמרין את השבת כדת, ולכן כשאמרו חז"ל (שם) כל המענג את השבת [נותנין לו נחלה בלי מצרים] הביאו ראייה מהכתוב אז תתענג על ה'. ועל פי זה נוכל להבין מה שאמר ר' יהושע בן חנניה לקיסר (שם קיט ע"א) תבלין יש לנו ושבת שמה, ואמר לו תן לי ממנה כו', אמר לו כל המשמר את השבת כו'. רצה לומר שר' יהושע בן חנניה אמר להקיסר שמועיל לנו הכוונה שאנו מענגים לשם שבת, ואמר לו הקיסר תן לי ממנה רצה לומר שילמד אותו הכוונה ויזכה גם הוא למעלה הנ"ל, על זה השיב ר' יהושע בן חנניה כל המשמר את השבת כו' היינו שאין הכוונה מועלת אלא למשמרים את השבת כדת זוכין לקדושה ולטהרה נוספת מור עובר על כפות המענג את השבת, על כן ריחו נודף. ועי' דברי

ור"ל קלא, מזונא קלא, דבר מועט, והוא בקלון ג"כ, שמתנתם מועטת וחרפתם מרובה (ירושלמי ברכות פ"ד מ"ב)⁵⁸, והן הערב רב דאהדר להם המן בלחם הקלוקל⁵⁹: **ושט שטו** - דהוא אותיות שוות: **לקטין בשטותא** - ר"ל, המזון בא להם בהבלים ושטותא ורדיפה הרבה, וזהו "שטו", שהלכו בדרכים רחוקים ולא בטחו בקונם: **וטחנו ברחים כו'** - שאכלו לחם קשה ממועט בטחונם, וצריכים לטחנות, שהן השיניים והחיך ללעוס אותם בקושי רב, ולהתבשל באצטומכא. ומפרש והולך שהוא הכל באורייתא, כמ"ש **ברי רזא כו'**:

<p>ברי רזא עלאה הכא אם זכו ישראל הוה נחית לון אורייתא מן שמיא בלא דוחקא ולא הוה צריכין לאלפא חד לחבריה⁶⁰ הה"ד (&) הנני מממיר לבם לחם מן השמים דלית לחם אלא אורייתא לא זכו בגין ערב רב דאינון שטיין אתמר בהו שטו העם ולקטו דיטרחון לאולפא דא לדא לפרנסה⁶¹ כל חד בדוחקא ולהכימיא ברמיזא⁶² אבל לעתיד לבא יתמחו ערב רב מעלמא ואתמר בהון (ירמיה לא לג) ולא ילמדו עוד איש את אחיו וגו' ובגין דא וושט איהו לבייש ואיהו למב חוור וסומק דינא ורחמי:</p>

***לאולפא דא לדא כל חד בדוחקא - כצ"ל, וזהו טחנו או דכו כו', ול"ג פרנסה: חוור וסומק - ר"ל, סומק בחוץ וחוור מבפנים:**

<p>ובני, בודאי אותם שלוחי הצבור צריכים, כשקוראים ספר תורה, שיחתכו את המילים ולא יאמרו אותם בבליעה@, כדוגמת הערב רב, שנאמר בהם "הבשר עודנו בין שניהם", והיו אוכלים בהלעטה, וכמו שעשו שנאמר בו "הלעיטני נא", ולא היו טוחנים לו. נאמר בהם "ואף יהו"ה חרה בעם" המעי הגס, זהו נחש בריח נחש עקלתון, שעתידים הצדיקים לאכל אותו. ויש חלב טמא, שהוא נחש, שהוא אסור למאכל העם הקדוש, משום שעליו נאמר "ארור אתה מכל הבהמה".</p>	<p>וכרי בודאי אינון שלוחיא דצבורא צריכין כד קראן בספר תורה דחתכון מלין ולא יימרון להון בהלעטה כגוונא דערב רב דאתמר בהון (במדבר י"ג) הבשר עודנו בין שניהם והו אכלין בהלעטה וכגוונא דעשו דאתמר ביה הלעיטני נא ולא הו טחנין ליה אתמר בהון (&) ואף ה' חרה בעם הדרא דכנתא⁶³ דא איהו נחש בריח נחש עקלתון דזמינין צדיקייא למיכל ליה ואית חלב טמא דאיהו נחש דאיהו אסיר למיכל עמא קדישא בנין דעליה אתמר (&) ארור אתה מכל הבהמה (בראשית ג יד):</p>
--	---

נחש בריח כו' - דהמעים הולכין ביושר מקורקבן ואח"כ בעיגול, ובהן הולכת האכילה, ונגדן הלוייתן שעתידין לאכול, ועיין ברע"מ שם (ר"ד ע"ב)⁶⁴ אצטומכא כו', ושם (רלב ע"א)⁶⁵ ושט דומה כו', ושם (רלה ע"ב)⁶⁶:

⁶³ עי' חולין מח ע"ב. וז"ל רש"י ד"ה הדורא דכנתא - דקין הסובבין אותו סביב כעגולה. ועי' לעיל נט ע"ב.

⁶⁴ עי' מלואים אות (ח).

⁶⁵ ז"ל: ושט דומה לעלמא דין דביה אכילה ושתייה קנה דומה לעלמא דאתי דלית ביה אכילה ושתייה.
⁶⁶ ז"ל: ושט דבלע מיכלא ומתמן עאל לכלהו שייפין דאיהי (ס"א דא איהו רזא בדרגא) בדרגא דאשים אשים אינון קרבין מיד ובלעי ונטלי כליל וס"א כלאו מגו אשא עלאה דכליל לאשים ורזא דא (דברים יח א) אשי יי' ונחלתו יאכלון אלין אכלין ובלעין ושאר לא אכלין הכי:

תרגום: \$

אכלין הכי - פירוש בני אלים שהם בחי' הקנה (מ"מ).

ואתזנו ואתעבדון סניגורין על ההוא ב"נ ועאל דרך ושט כמה דאתמר ובג"כ קרבנא מן הבהמה :
אר"ש בריך ברי לקב"ה עלך אתמר (משלי כג כה) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך ישמח אביך
דלעילא ואמך דא כנסת ישראל ותגל יולדתך דא ברתיה דר' פנחס בן יאיר חסידא אלעזר ברי אימא
הא קורבנא דבהמה קרבנא דעופי מאי דכתיב (ויקרא א יד) ואם מן העוף עולה קרבנו א"ל לא חמינא
אבל אסתכלנא מהאי מלה דבהמה מלה דעופי [ולא אוחרא] ולא אימא בגין דלא חמינא ועד כען לא
שמענא :

א"ל אלעזר יאות אמרת אבל רזא דקרבנין סתרין סגיאיין תמן ולא אתמסרו לגלאה בר לזכאי קשוט⁸²
דרזא דמאריהון לא אתכסי מנייהו סתרא דקרבנין דא איהו סתרא לאינן מאנין (ס"א חיון) קדישין⁸³
ד' דיוקנין חקוקין בכסא ודא איהו כורסייא [ופרנסא] דמלכא קדישא⁸⁴ פני שור פני נשר פני אריה פני
אדם :

[פני אדם] דכליל לכלהו וכל אנפין מסתכלין אלין לאלין ואתכלילין אלין באלין ומנייהו מתפשטן
לכמה סטרין ורבוון עילא ותתא דלית לון שיעורא ומניינא וחשבון⁸⁵ פני שור אתפשט לבעירי רוחא
מניה לארבעה זינין ואתכלילין בחד ואלין אינן פרים וכבשים ועתודים ועזים ואלין קיימין לקרבנא
ובגין דמנהון הוו (מ)אינן חיילין קדישין דמתפשטי מההוא פני שור⁸⁶ מתקרבין ליסודא דלהון
ואתהונן מההוא יסודא ולבושא דלהון⁸⁷ ואי לא [דהוי] [תהוי] להו יסודא בהאי⁸⁸ עלמא לא מתקרבין
תמן :

כגוונא דהוי נייחא לשכינתא קדישא מרוחיהון דצדיקייא⁸⁹ ואתקריבת לקבלא רוחא דההוא זכאה
ואתהנאולת מניה בגין דמנה הוה ההוא רוח כך אלין אתהנן מסטרא דיסודא דלהון ואתהנן מההוא
לבושא דמתקרבי⁹⁰ [ס"א דהא] רוח [ס"א דהא] ((מלבושא ס"א כך אלין מתהני⁹¹ מההוא
לבושא דמתקרבי מסטרא דיסודא דלהון דהא חלבא ודמא לבושא דרוחא (דרוח) דלהון הוה ובג"כ
אתהנן מנייהו :

פני נשר אתפשט לעופי⁹² רוח מניה ונשר בתרין סטרין איהו ורזא דא (בראשית א כ) ועוף יעופף
תרין רוחין ובגין כך אתפשט ונחתא ס"א ונשר בתרין סטרין איהו ימינא ומשמאלא ורזא דא ועוף
יעופף ובג"כ תרין רוחי מתפשטי מניה ונחתא מימינא ומשמאלא (ו)קרבנא דעופי מכל סטר דכיא לא
אתקריב אלא יונה ותורים⁹³ דאינן בקשוט לזווגייהו מכל שאר עופין והם נרדפין ולא רודפין ומהימנא

⁸² עי' לעיל רכו ע"א ברע"מ (לש"ו).

⁸³ שסוד הקרבנות עולה להד' חיות הקודש, כי שם הוא השורש דכל בהמה וכל עוף, וכן הם היסודין
דכל צבא השמים כולן, וישנם ד' חיות בכל עולם ועולם, והם הד' יסודות שבו ע"ד הד' יסודין ארמ"ע
בעוה"ז (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

⁸⁴ שהוא הכסא להמלכות דאצילות, ומשם היא זן ומפרנס לכל העולמות ב"ע, וכן הוא לשון ופרנסא
מלשון הנהגה, ששם היא מתגלה ומנהיג אותם, כי ברדתה שם היא נקראת בשם אדני, אדון כל הארץ
(דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

⁸⁵ כי הם הד' יסודין כנז', ומ"ש דלית לון שיעורא, הוא על ריבוי בחי' המדרגות, ומניינא הוא על הפרטים
שבכל מדרגה ומדרגה עצמה, וחשבון הוא על התייחסם זב"ז, כי הן בהמדרגות והן בפרטים יש בכל א'
כמה וכמה המתייחסים זב"ז, אם בסוגם אם במינם (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

⁸⁶ ר"ל משום שיש להם שייכות עם הד' מיני בהמה הנז', לכן כאשר נקרבין קרבן לה' (דע"ה ח"ב קנו
ע"ג).

⁸⁷ כי הבהמות אשר בעוה"ז הם בבחי' לבוש ויסוד לכל חיילין קדישין אשר מתפשטים מהפני שור, לכן
כאשר נקרבים הם לה' נהנין מהם אותן החיילין קדישין ג"כ, כי הרי יש להם ייחס ושייכות עמהם. ומה
שאמר שהבהמות הוא יסודא דלהון, אין הכוונה שהם השורש שלהם למעלה, כי זה לא ניתן להאמר
וחלילה לומר כן, אלא הכוונה הוא כי למטה בעוה"ז הוו הבהמות החותם של אותן החיילין קדישין
המתפשטין מן פני שור, והוו הבהמות החותם שלהם והיסוד שלהם אשר למטה בעוה"ז, וכן מוכח
הכוונה במלת יסוד שם (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

⁸⁸ דהאי (דפ"ו).

⁸⁹ משום שהם יסוד להשכינה הקדושה למטה בעוה"ז (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

⁹⁰ ל' (נוסף בדפ"ו). שהוא החלב והדם (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

⁹¹ מתהנן (דפ"ו).

⁹² לעופא (דפ"ו).

⁹³ עי' פרשת פקודי רלט ע"א (לש"ו).

דא ל'דא נוקבא לבר זוגו וע"ד קרבנא מנייהו ונחתי ומתקרבי אינון רוחין קדישין ואתהניין מיסודא ועקרא דלהון ואי תימא היך אתפשט זעיר מהאי יונה או משפניא דא לכמה סטריין חיילין דלית לון שיעורא או מן בעירא חדא אוף הכי ת"ח חד שרגא דיקי⁹⁴ דליק אתמלייא מניה כל עלמא תו אעא דיקי אדליק לרברבא:

עד הכא קרבנא מתריין סטריין דחיקיין בכסא השתא אית למשאל ד' דיוקנין אינון דחוקיין בכסא מ"ט לית קרבנא מאחרנין אלא ודאי מכלהו [אית] קרבנא אריה חקוק בכורסייא בשעתא דקרבנא שלימ⁹⁵ אריה נחית ועאל באשא ואכיל ואתהני מתמן אדם חקוק בכורסייא אדם עקרא דכלא ומקריב תמן רוחיה ונשמתיא ואדם עלאה⁹⁶ אתהני מאדם תתאה⁹⁷ וכל זינא אתקריב לזיניה ואתהני מניה מדליה ממש ומיסודא דיליה:

תרגום: §

(ג) עיי' זהר ח"ג כז ע"א: צו את אהרן ואת בניו לאמר (ויקרא ו ב) רזא הכא דהא אוקימנא לית צו אלא עבודה זרה והכא אתייהיבת ליה לאתוקרא ההוא מחשבה רעה ולאעברא ל(י)ה מגו קודשא בהאי רעותא דסלקא לעילא ובהאי תננא ותרביין דאתוקרן בגין לאתעברא מן קודשא והאי צו ברשותייהו קיימא [לאפרשא לה מן קודשא מגו האי קרבנא⁹⁸]:

[ואי תימא צו את בני ישראל הכי נמי דהא ברשותייהו קיימא]⁹⁹ כל זמנא דעבדי רעותא דמאריהון דלא יכלא לשלטאה עלייהו והאי קרא כלא אתיא לאחזאה רזא דמלה לאעטרא להאי רוח קודשא לעילא [לעילא] ולאפרשא [לה] ל'דא רוח טומאה לנחתא ל(י)ה לתתא לתתא דא ברעותא ובצלותא [כ]דקאמרן ודא בעובדא כלא כדקחזי ליה והאי קרא מוכחא עלייהו דכתיב צו את אהרן ואת בניו לאמר צו דא עבודה זרה רוח מסאבא¹⁰⁰ לאמר דא אתתא דאקרי יראת יהו"ה כתיב הכא לאמר וכתיב התם (ירמיה ג א) לאמר הן ישלח איש את אשתו והא אוקמוה בגין כך כלא אתמר וכהנא קיימא לאתתקנא כלא ברזא דאדם ובהמה זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי דאינון ידעי אורחי דאורייתא ואזלי אבהו בארח קשוט עלייהו כתיב (ישעיה לח טז) יהו"ה עליהם יחיו מאן עליהם אלין ארחי דאורייתא יחיו יתקיימון בעלמא דין ובעלמא דאתי:

תא חזי כתיב (ויקרא ו ב) זאת תורת העולה אמר רבי חייא [האי קרא] (העולה) אוקימנא ליה בהאי גוונא (זאת תורת דא כנסת ישראל העולה דהיא סלקא ומתעטרא לעילא לעילא לאתקשרא כדקא יאות עד אתר דאקרי קדש קדשים דבר אחר) זאת תורת דא כנסת ישראל¹⁰¹ העולה דא מחשבה רעה דאיהי סלקא על רעותא דבר נש לאסטאה ליה מארח קשוט:

⁹⁴ עיי' שהבהמה והעוף הנה הם חותם דכל הנמצאיות שבב"ע, לכן כאשר האדם מקריב אותן לה', הרי מקשר ומייחד את כל הכחות כולם להשם הויה ב"ה עיי' כוונתו ורעותיה העולה אליו לבד ית"ש שהוא חי העולמים כולם, ועי"ז הנה מעורר שם להאיר ולהתגלה אור שפע ברכה וקדושה לכל דרגין עלאין ותתאין, כי כל א' מקבל משורשו שלמעלה אשר בקודש ובקודש הקדשים לפי ערך השייכות והייחס אשר היה לו בחותמו שלמטה שהוא הבהמה והעוף שנעשה קרבן לה', וזהו הוראות מלת קרבן לה', לקרב כל הכחות אליו ית"ש, ועי"ז מעורר אורו וגילוייו ית"ש למטה, וזהו שאמר הזוה"ק הנז' חד שרגא דיקי דליק אתמלייא מניה כל עלמא אעא דיקי אדליק לרברבא (דע"ה ח"ב קנו ע"ד).

⁹⁵ והוא במקדש ראשון שהיה האש של מעלה בדמות אריה כמ"ש ביומא (ספ"א כא ע"ב) (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

⁹⁶ פי' אדם שבכסא נהנה מאדם התחתון ומ"ש אריה כלל בכלהו. פירוש אריה הוא בחדס וחדס כולל כולם כנודע (מ"מ).

⁹⁷ עיי' בהגר"א בתיקו"ז סט ע"ד: שור ונשר הוא בקרבנא, אבל אדם ואריה אינון אלא מקבלי הקרבן. והענין, כי השור הוא בצפון, וצריך הוא להתקרב, ולכן כל הקרבנות שחיטתן בצפון, ולהכלל בחסד. וכן הנשר במערב, להכלל ג"כ באדם. וכן התקיעות של המסעות, לא היו אלא במזרח ובדרום, ומערב וצפון נכללין בהן, כמ"ש ותקעתם תרועה ונסעו כו' ותקעתם תרועה שנית כו'. ואף שיש חולקין בספרי, וע' בזוהר פ' בהעלותך (קנה ע"א) ת"ח שתי חצוצרות בגין דאינון מתרי סטרי דקאמרי ממזרח ומדרום כו', ואף לדעת יש חולקין, לא נזכר בכתוב.

⁹⁸ נעשה עיי' כל קרבן תוספות אור וקדושה למעלה למעלה, ומתכפייא ומתדחייא הסטרא אחרא עיי"ז הרבה מאד, וכמ"ש פ' צו (דף כז ע"ב) ובפ' פנחס (רכד סע"א ברע"מ) ופ' פקודי (רלז ע"א ושם רלט ע"א) (דע"ה ח"ב קנו ע"ד).

⁹⁹ לאפרשא לה מן קודשא (נוסף בדפ"ו).

¹⁰⁰ בראשית לח, נח ס (הערת הזהר).

¹⁰¹ כפול דף כט ע"ב פקודי רלט ע"ב (הערת הזהר).

היא העולה היא דסלקא ואסטיאת ליה לבר נש וולבעי לאוקדא ל(י)ה בנורא בגין דלא יתיהיב ל(י)ה דוכתא לאסטאה ובגין כך על מוקדה על המזבח כל הלילה מאן לילה דא כנסת ישראל [דאיהי זאת בגין] (דאתי) לדכאה לבר נש מההוא רעותא על מוקדה בגין דנהר דינור [איהו] אתר לאוקדא לכל אינון דלא קיימי בקיומיהו דהא עאלין לון בההוא נורא דדליק ומעברי שולטניהון מעלמא ובגין דלא ישלוט אצטריך על מוקדה על המזבח כל הלילה וא[ת]כפיא ולא שלטא ועל דא כד אתכפיא האי סלקא כנסת ישראל דאיהי רוח קודשא דסלקא ואתעטרא לעילא דהא סליקו דיל(י)ה כד אתכפיא האי חילא אחרא ואתפרש מנה ובגין כך בעינן ברזא דקרבנא ל[א]פרשא להאי סטרא מרוח קודשא ולמיהב לה חולקא¹⁰² בגין דרוח קודשא תסתלק לעילא:

רבי אחא פתח ואמר והאש על המזבח תוקד בו וגו' (ויקרא ו ב) והאש על המזבח תוקד בו [אמאי]¹⁰³ ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר אמאי וכהנא אמאי והא תנינן אשא בכל אתר¹⁰⁴ דינא הוא וכהנא מסטרא דימינא¹⁰⁵ קא אתי ורחיקא הוא מן דינא¹⁰⁶ דהא כהנא לא אזדמן בדינא¹⁰⁷ לעלמין והכא הוא בעי לאוקדא דינא בעלמא דכתיב (ויקרא ו ה) ובער עליה הכהן אלא הכי אוליפנא בר נש דאתי למחטי קמי¹⁰⁸ מאריה הוא אוקיד גרמיה בשלהוביתא¹⁰⁹ דיצר הרע ויצר הרע מסטרא דרוח מסאבא קא אתיא והא שריא ביה רוח מסאבא ולזמנין אשתמודעין¹¹⁰ [קרבני דאתין] (קרבניה דאתיא) מהאי סטרא ובעא לקרבא על מדבחא¹¹¹ כדרמי ליה ולא אשתצי ולא אתבטל ההוא רוח מסאבא בין מבר נש ובין מההוא סטרא דאתי מניה אלא באשא דמדבחא דההוא אשא מבערא רוח מסאבא וזינין בישין מעלמא וכהנא בדא אתכוון לתקנא אשא דיבער זינין בישין מעלמא ועל דא בעי דלא ידעכון ליה לעלמין ולא יתחלש חילא ותוקפא דיליה לתברא חילא דתוקפא אחרא בישא מעלמא ועל דא לא תכבה וכהנא יסדר עליה אשא בבקר בבקר בזמנא דשלטא סטרא דיליה ואתער בעלמא בגין לבסמא עלמא (ס"א¹¹² דינא) ואתכפין דינין¹¹³ ולא מתערי בעלמא וכו'.

¹⁰² עי' לעיל כו ע"ב הערה בשם הדע"ה ח"ב קנו ע"ב.

¹⁰³ שלש הנה קושיותיו. א', שהנה המזבח סודו הוא במלכות דיצירה בראש העשיה, ואם כן למה יצוה ה' שתהיה אש תמיד עליו שהרי כל מגמתו הוא להמתיק גבורות המלכות. והב', מצד הזמן שהוא בבקר שעת החסד. והג', מצד האדם שהוא כהן איש חסד (רמ"ז).

¹⁰⁴ פ' שיש כמה מיני אשים כנגד כמה מיני גבורות, כגון אש לבנה גבורה שבחסד וכיוצא, אבל תמיד הוא סוד גבורות (רמ"ז).

¹⁰⁵ ר"ל חסד שבחסד דחכמה הוא כהן גדול, וחסד שבחסד דחסד הוא סגן, וחסד שבחסד דנצח הוא כהן הדיוט (רמ"ז).

¹⁰⁶ כי כל מדות חח"ן אפילו של שמאל כולן חסדים (רמ"ז).

¹⁰⁷ וירצה שאין שום כח דין מזדמן ויוצא מצד החסד, שהרי הגבורה כל עוד שמתפשטת למטה מתחזקת עד שנעשית קליפה ממנה, מה שאין כן החסד שאעפ"י שיש קצת אחיזה בה לקלי', מכל מקום אין ממנה קליפה וכו', ואברהם לא יצא ממנו ישמעאל אלא קודם שנקרא אברהם שאז נתייחד בחסדים, וגם שהולידו מהגר, אבל עשו יצא מיצחק אפילו אחרי עקידתו ונולד מרבקה. וכנגד זה אמר לא אזדמן בדינא לעלמין, אפילו במדרגה התחתונה (רמ"ז).

¹⁰⁸ קמי (דפ"ו).

¹⁰⁹ יצר הטוב ויצה"ר שניהם מן הטוב והרע שבקליפת נוגה, דהיינו יצר הטוב מן הימין וה"ס הליחות השרשי שבאדם המשקה את כל הגוף, ויצה"ר מן השמאל ובסוד חום הטבעי, וידוע שממנו כח הכעסני והתאוני, וזו היא שלהבת היצה"ר, ר"ל שכשמשמש באשו לחטוא כי אז מתגברת השלהבת והיא כאש הקדחת המכלה את האדם ואז הוא נקרא יצה"ר, וז"ש ויצר הרע מסטרא דרוח מסאבא קא אתיא, הוא צד השמאל של נגה שמשם ניזונות שאר השלש קליפות, ולכן נקרא סטרא דרוח מסאבא (רמ"ז).

¹¹⁰ עי' לעיל כו ע"א מש"כ בשם דע"ה קנו ע"ד.

¹¹¹ והוא שעירי חטאת כמ"ש לקמן כו ע"א ועי' עוד בפרשת פקודי רלז ע"א (לש"ו).

¹¹² ולבסמא (נוסף בדפ"ו).

¹¹³ עי' הערה לעיל כו ע"ב בשם לש"ו דע"ה. ע"י שמקריבין לה' את השעיר שהוא מסטרא דיליה, הרי מוציאין בזה את בלעו מפיו, ולא עוד אלא שנעשה בו דין ע"י שמקריבין את האימורין ע"ג המזבח, וע"ד שאמרו ב' פקודי (רלז ע"א) דהא כד אתעביד דינא בסטרא דא אתכפין כל אינון דשלטין מסטרא כו' ע"ש, וכן ב' צו (כז ע"ב) שכל קרבן שהוא מסטרא דיליה כשהוא נקרב על המזבח הנה אשא דמדבחא מבערא רוח מסאבא וזינין בישין מעלמא, והרי מתרחק עי"ז הס"מ מהשכינה הקדושה, ונדחה והולך לו. פעולה השנית הוא הפכו ממש, והיינו כי מאחר שע"י הקרבן שעיר הוא נדחה מגשת אל הקודש, הרי יזעק חמס ושוד על שברו, ויתחזק בכל תוקף ועוז להלשין ולקטרג בכל האפשרי (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

תרגום: §

(ד) עי' זהר ח"ג קסג ע"א: פתח ר' אילאי ואמר (דברים יח יג) תמים תהיה עם יי' אלהיך מה בין תם לתמים אברהם¹¹⁴ כתיב (בראשית יז א) התהלך לפני והיה תמים יעקב דאשתלים יתיר כתיב ביה (בראשית כה כז) ויעקב איש תם אמאי אקרי איש תם בגין דלא אשתאר ביה פסולת כלל דהא פריעה הוה ביה (כמה [ד]אתפרע) ובמה אתפרע (ס"א פריעה הוה ביה דאתפרע) ואתדכי מההוא פסולת בגין דההוא אתר דאתקיף לפסולת ודלגו אתר דפריעה שארי¹¹⁵ איהו שור דיוקנא דשמאלא דכרסיא דיליה וההוא שור אקרי שור תם דהא רתיכא דכרסיא רשימא דברית אית ביה וע"ד אהאי שור אקרי (הוי שור) תם ויעקב אחיד ביה בגווייה ובהאי שור עביד פריעה ואעבר זוהמא דפסולת כלה¹¹⁶:
במתניתא דבצלאל כתיב (בראשית ל כב) ויזכור אלהים את רחל בשרה כתיב פקידה וברחל כתיב זכירה אמאי בגין דזכור אתרשים ביעקב דאיהו ברית שלים כד אתעביד (ס"א אתייליד) יוסף ובמה כד נטל שור בהדיה דלא יתקיף לסטרא אחרא ובג"כ אתקרי יוסף [בכור שור]¹¹⁷ בכור דההוא שור¹¹⁸ דנטל יעקב (דברים לג יז) בכור שורו ודאי:
וההוא שור שור תם (בראשית כה כז) ויעקב איש תם רבון ושליט¹¹⁹ מאריה דביתא דההוא שור תם

¹¹⁴ באברהם (דפ"ו).

¹¹⁵ סוד הגבורות שביסוד קלי' נוגה (רח"ו). ר"ל מקום הפריעה שהוא בקדושה, הוא מתקיף לערלת הפריעה. כי שור הוא דכורא, אבל חמור דנוק', אין בכסא. והענין דו"נ דקדושה מרחיקין דו"נ דס"א, כי במקום הקדושה הן נופלים. ולכן בכסא אין שם שליטה דנוק'. אבל דכורא, עד בא יעקב ומתחבר בכסא כמו שמפרש והולך. והענין בשור, כי עשו דכורא לשמאלא, וישמעאל כו'. והוא בחטא אדה"ר וחווה כמ"ש בז"ח פ' יתרו (לג ע"ב). והוא בעצב בעצבון. וז"ש ויעקב אחיד כו' ובהאי שור כו'. ר"ל דפרע מהאי שור דקדושה את המועד. ואמר רשומא דברית אית ביה. כנ"ל, דמילה שהוא בנוק', ביה. והוא עטרת הברית, נוק'. ואברהם אצטריף פסולת של נוק', ויצא ישמעאל, ונולד יצחק, אז נתתקן נוק', והוא הראשון שנימול לשמונה, קדש ידיד מבטון, ואח"כ נצטרף יצחק, ונפק מיניה עשו, דכורא, ונולד יעקב, אז נתתקן פריעה. ולכן נולד מהול, כמ"ש (תנחומא נח פ"ה) איש תם שנולד מהול במילה ופריעה. ואעפ"כ נצטרף יעקב בלבן, ב"פ שבע שנים, נגד אברהם ויצחק דכלול מהם. והם ד' דכורסייא, ד' בתים דתפילין, נגד ד' דס"א, דאמצעי כלול שנים כידוע, ב' דשור וב' כו', אלא דביעקב אין פסולת, רק שתקן כו', ולכן לא אשתלים עד שנולד יוסף, כי יוסף ויהודה הן זו"נ, ב' משיחין, דיהודה עני ורוכב על החמור, ויוסף בכור שור, ביהודה ותעמוד מלדת דאתתקן כורסייא כו' (זהר ויצא קנה ע"א), וביוסף, ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף כו', בשביל שנולד שטנו של עשו כו', והוא כנ"ל. וז"ש בשרה כתיב פקידה. והוא כנ"ל, דאתייליד בסטרא דנוק', משא"כ ביעקב. וכד אתייליד יוסף, דאז נשלם יעקב. וז"ש בגין דכור כו'. והוא ברית קיימא. ואמר ובמה כד נטל כו'. דאתחבר בכורסייא, ואז נפרדו הקליפות, יתפרדו כל כו' (יהל אור).

¹¹⁶ כלא (דפ"ו).

¹¹⁷ ר"ל דכל השוורים משתלשלים מזה השור דקדושה, והוא דקדושה בכור לכלם. וז"ש וכמה גרדיני נימוסין כו'. ר"ל דכלם סטרא דשור, ולכן אמרו (סוטה מח ע"א ב"ק כא ע"א) לדידי חזי לי ומנגח כו'. ואמר ובההוא מתיבתא כו' בעלה דההוא תם כו'. ר"ל דנוקבא כורסייא, כולה נק' תם, ויעקב איש תם כו'. ואמר א' רזא דוא"ו. כמ"ש בס"א פ' בראשית (ו ע"א) דדא כלל ודא פרט. והן סוד שם ע"ב ומ"ב. ואמר אברהם לא אתפקד כו'. משא"כ ביעקב, דכד אתחברת בדכורא אשתלילת מכל לבושין, פשטתי את כתנתי כו'. ולכן הוא תם לבד. ואמר דאקרון כחדא ים. הוא יצירה, גלגלי ימא, דהן דרגין כמ"ש בר"מ פ' בא (מג ע"א) ותקין לכרסייא כתות לשמשא ליה כו', אבל דעשי' אמר שם ולאלין עביד שמשין ס"מ כו' כעננים כו', וזהו תמים, דכל סיום י"ם הוא לשון רבים, דהן דרגין הנ"ל. ואמר ב"נ אצטרך כו'. כמו שמפרש והולך בלבן ותכלת דציצית, דתכלת סלקא מגו ימא. וז"ש דסיהרא קדישא שפירא איהו בחוורא. ר"ל וזהו לבן דציצית. וז"ש ובההוא ימא כו'. ואמר למטה לבתר בתפילין כו'. והוא א' דאמת, והוא רזא דאלהים שאמר בז"ח ש"ה (סו ע"א) אלהים א' דכר כו' מילה בפריעה כו'. ואמר גו שבעין שנה כו'. ר"ל בז' היכלין דיצירה. נונא, יסוד, דנטיל משבעין שנין, כמ"ש בסוף תז"ח (נב ע"א), ולכן עולה חלזון לע' שנין, עד דמקבל מכולן, והן נגד ימי האדם דלסוף הוא בגוון זה, כמ"ש בפ' בראשית, דלכן ל"ל לאדם קיומא ע"ש נ"א ע"ב, ודוקא לגוף דעשיה חלקא דמצולות ים, אבל לנר"נ דלגו, שש וארגמן לבושה כמו שמפרש והולך, ור"ל שש וארגמן, ששה דרגין וד' רגלין ארגמן, ז' היכלין. ואמר מ"ט בגין דתחות ים כו'. כנ"ל לבתר עבד לאלין שמשין, והוא כתנות עור, אף עשיתיו (יהל אור).

¹¹⁸ יוסף בכור שור בכור (דפ"ק).

¹¹⁹ כתב הרב שלאה לוקחת ד' אלפין מד' אהיה במילואם שהם גי' מד"ת ובהסיר ד' אל"פין פשוטים ישאר ת"ם ולכן נק' לאה ת"ם, ויעקב בעלה הוא תם (מ"מ).

שארי בגוויה בגין דאית שור מועד בסטר ערלת פריעה וכמה גרדיני נימוסין נפקין מניה עד דרגא בתרייתא דאקרי שאיה¹²⁰ ההוא דאפיל ביתין דעלמא דלא דיירין בהו בני נשא וכלהו נפקי מההוא שור מועד ודא בחבורא דחמור בישא ובג"כ (דברים כב י) לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו בגין דלא לאתערא להו:
תרגום: §

(ה) עי' זהר ח"ב קנג ע"א: פתח ואמר (תהלים קלו כט) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו מאי קא חמא דוד דסיום הללא רבא¹²¹ סיים הכי בהאי קרא אלא תלת שליטין אינון לעילא¹²² דקודשא בריך הוא אשתמודעא בהו¹²³ ואינון רזא יקירא דיליה ואלין אינון מוחא¹²⁴ ולבא¹²⁵ וכבדא¹²⁶ ואינון בהפוכא דהאי עלמא¹²⁷ לעילא¹²⁸ מוחא נטיל ברישא¹²⁹ ובתר יהיב ללבא ולבא נטיל ויהיב לכבדא¹³⁰ ולבתר כבדא יהיב חולק לכל אינון מקורין דלתתא¹³¹ כל חד וחד כדקא חזי ליה לתתא כבדא נטיל ברישא¹³² ולבתר איהו מקרב כלא ללבא ונטיל לבא [שפירו דמיכלא] כיון דנטיל ואתתקף מההוא תקפא ורעו דקא נטיל יהיב ואתער לגבי מוחא¹³³ ולבתר אהדר כבדא ופליג מזונא לכל מקורין דגופא ביזמא דבר

¹²⁰ שאי"ה (דפ"ו).

¹²¹ עם היות דכתיב הודו לאל השמים זה אינו סיום הלל אלא כחזרת פתיחתו, וסיום הללו הוא סיום המקום שמסיים להלל על חסדיו והיינו נותן לחם (אור יקר).

¹²² ג' ספירות (אור יקר).

¹²³ השגחת אלהינו ומציאותו נכרת על ידם, ועם היות שהם עשר ספירות "אינון רזא יקירא דיליה" כי סוד הנהגת הספי' מתבחנת בספירות ידועות יותר מבספירות אחרות, כגון מדת המלכות היא המפורסמת ומיוחדת ומסויימת בספירות מפני עניינים פרטיים לה כאשר נבאר, וכן התפארת מסויים בהם מפני שהוא נקודה אמצעית לששה ספירות, והוא כולל שש קצוות, וכיוצא החכמה עם הבינה הם מסויימות ומצויינות בספירות, שמהם יוצאות המקורות לספירות, ובהם סוד שם יה"ה, "ה מוחא, ו ליבא ה כבדא, וזהו שאמר "ואינון רזא יקירא", והענין שעם היות שהחכמה היא המוח, עם כל זה הגולגולת שהמוח נתון בו וקרום החופה על המוח מלמטה ומלמעלה הכל סוד הבינה כדפירשנו באדרא, ולכך דרך כלל הראש חכמה ובינה, וענפיה הם המסתעפים שתי מדות אלו (אור יקר).

¹²⁴ חכמה (רח"ו).

¹²⁵ ת"ת (רח"ו).

¹²⁶ מלכות (רח"ו). סי' מל"ך והוא בסוד תשר"ק כי כן יוצאות האותיות מבי' (רמ"ז), בהאדם שמתתקנים חלקי הדצח"מ ע"י האכילה להיות חלק מחלקי האדם, כי נתברר בקרבנו כל תמצית הטוב מהמאכל ונתהפך בו לכח הדם והבשר ונשתלח לכל האברים החיצונים שבו, ור"ל לכל חלקי החיצוניות שבכל גופו, ונעשה כ"ז בפעולת הכבד וע"י וורידי הדם הנמשכים מהכבד. ואח"כ מברר הכבד עוד היותר זך שבו ומשלח אותו ללב, וע"י הלב מתפשט לכל העורקים הדופקים, ומהם לכל חלקי האמצעית שבגוף. וכן מברר הלב ג"כ את היותר זך שבו ומעלה אותו להמוח, וע"י המוח מתפשט בכל הגידין הבלתי חוליים, ומהם למוח שבעצמות, שהוא כל חלקי הפנימיים שבהגוף, וכמ"ש הרב בשער המוחין (פרק ה) ובקליפת נוגה (פרק א) וע' זוה"ק (תרומה קנג ע"א) (דע"ה ח"ב לד ע"א).

¹²⁷ כדמפרש שהדרך בגוף ממטה למעלה ובספירות ממעלה למטה (אור יקר).

¹²⁸ חר"ב (אור יקר).

¹²⁹ השפע מהכתר ומכינים אותו שיתעבה ויהיה ראוי לספירות תחתונות וזהו שאמר "ולבתר" שאינו מקור נפתח דרך המוח ללב, ודרך החכמה והבינה לספירות, אלא עושה לו מציאות ובינה במוח, "ולבתר יהיב ללבא" שהוא התפארת, אמנם התפארת עיקר קבלתו אינו לעצמו אלא להשפיע למלכות, ואם חס ושלוש אין המלכות מקבלת אין השפע בא לתפארת (אור יקר).

¹³⁰ היא המלכות, ונודע שעד המלכות הכל אחדות גמורה, אמנם משם יפרד והיה לארבעה ראשים (אור יקר).

¹³¹ הם בחינות הבריאה והיצירה והעשייה, ופרטיהם ארבעה עמודי כסא, ארבע חיות, וכיוצא מקורות לטובים ולחיצונים, לכל היא נותנת כאומרו ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערתי (אור יקר).

¹³² שלשה אברים אלו בגוף האדם התחתון "כבדא נטיל ברישא" המאכל ממקורי ורידי המעי לכבד, שהכבד טבעו אדום וכולו דם, ולזה הכבד מבשל המאכל ומהפכו לדם, מפני שאינו נמשך מהאיסטומ' לכבד אלא לבן מרק מי סחיטת כל המאכל, והכבד יש לו קנה רחב שבו הקדרה לבשל ומהפכו לדם (אור יקר).

¹³³ בכל עליית המלכות למ"ן היא מעלה בירורים למעלה, ועולים הבירורים להמוח שהוא אבא המוח הכללי דאצילות, ומקבלים משם תוספת אור וברכה מרזא דאור א"ס. כי המוח הוא מצרף ומלבן כאש מצרף, וזיקק אותם כזהב וככסף, ובסוד (זהר פקודי רנד ע"ב) במחשבה אתברירו, כי שם היה הבירור של

נש אתער בתעניתא וואתער לעילא [גוונא בהוא] ¹³⁴ (כגוונא ההוא) ממש ¹³⁵ וכימא דשבעא לאו הכי ¹³⁶:

תרגום: §

(ו) עי' רע"מ ח"ג רלד ע"א: וכד חובין מתרביין על אברים ועל ערקין דלבא דאיהו כרסייא דדינא אתמר בלבא (אסתר ז ז) והמלך קם בחמתו ממשתה היין ¹³⁷ דאיהו יינא דאורייתא ובזמנא דכנפי ריאה נשבין על לבא (אסתר ז י) וחמת ¹³⁸ המלך ¹³⁹ שככה דתרין כנפי ריאה (שמות כה כ) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפרת דא כפורתא דלבא:

ובמאי וחמת המלך שככה בגין [דואשמע את קול כנפיהם (יחזקאל א כד)] [ד] וישמע את הקול (במדבר ז פט) דא קול תורה [קול דק"ש] וידבר אליו בצלותא [דפומא] דאיהו (תהלים נא יז) אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

וההוא רוחא דנשיב בכנפי ריאה ¹⁴⁰ איהו אפיק קלא בקנה ¹⁴¹ דאיהו קנה חכמה קנה בינה ¹⁴² ואתמר בה (יחזקאל לז ט) כה אמר יי' מארבע רוחות ¹⁴³ באי הרוח דאינון ארבע אתוון יהו"ה והאי איהו רוח דדפיק בכל ערקין דלבא דאתמר בהון (יחזקאל א יב) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו:

אמר בוצינא קדישא ודאי רעיא מהימנא דרגא דילך איהי דביה (אסתר ז י) וחמת המלך שככה (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה בגימטריא משה אמר ליה בריך אנת בוצינא קדישא בוצינא דדליק קמי מלכא ומטרוניתא נר יי' [איהי] נשמה דילך:

א"ל הא אמרת מוחא ולבא וכנפי ריאה [תרין] כוולייין מאי ניהו אמר רעיא מהימנא הא אוקימנא בכנפי ריאה (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות כוולייין משרתיו אש לוחט ואינון תרין כנפי ריאה ותרין כוולייין לקבל ד' חיון דכרסייא כרסייא איהו לבא באמצעיתא:

וכן מוחא אית ליה ארבע חיון דאיהו כרסייא דרחמי ומאי ניהו ראייה שמיעה ריחא דבור ראייה אריה שמיעה שור ריחא נשרא וד' אנפין וד' כנפין לכל חד דבור אדם איהו אחיד עילא ותתא ¹⁴⁴

כל המלכים בעת התיקון, שעלו במ"ס ונתבררו, כמ"ש בפ' פקודי (דף רכו ע"א ורנד ע"ב) וכן בהמוח של כל פרצוף, שם הוא הבירור האחרון, כמ"ש הרב בשער המוחין (פרק ה') והוא בזוה"ק (תרומה קנג ע"א) (דע"ה ח"א פ ע"ג).

¹³⁴ בההוא גוונא (אור יקר).

¹³⁵ פי' כשם שבע"הז מתחילים מהכבד ואח"כ הלב כך ביום התענית גם למעלה הכבד שהיא המלכות נוטלת חלב ודם ואח"כ מקריב ללב שהוא זעיר וכמ"ש בסמוך (מ"מ).

¹³⁶ מ"ביומא דבר נש" עד כאן מוסגר בדפ"ק. פי' מלמעלה ביומא דשבעא מוחא נטיל ברישא וכו' וכמ"ש בסמוך בסמנא אחרא מוחא נטיל בקדמיתא (מ"מ).

¹³⁷ ר"ל על דלא עסקין באורייתא (יהל אור).

¹³⁸ חמימות (יהל אור).

¹³⁹ של הלב (יהל אור).

¹⁴⁰ חיות האדם וקיומו דבחי' נפש הוא ע"י החום הטבעי שבלב, והוא מהל"ב אלה"ם דקטנות שהוא בחי' נפש מלכות, אשר שרשם הוא מבינה. אך הקול והדבור הוא מהרוח שבלב, והוא מהכנפי ריאה דנשבין תמיד על לבא, ומזה נמשך הרוח ללב, ומשם הוא הקול, והוא מהד' אותיות דהשם הוי"ה ב"ה, שהוא בחי' רוח ז"א, אשר שרשו הוא מחכמה, וכמ"ש ברע"מ (פנחס דף רלד ע"א) וכו', וכן שם (דף רכח ע"א) ודא יהו"ה דאיהו קול כו', וכן בתיקונים (תיקון כה דף עח ע"א) וכד ייתי רוחא לגבי לבא דתמן נפשא אתמר ביה קול דודי דופק ¹⁴⁰ כו'. והנה מזה נמשך החיות דבחי' רוח לכל הגוף ע"י העורקים הדופקים הנמשכים מן הלב לכל האברים, וכמ"ש בתיקונים (תיקון סט דף קכב ע"א) וכל ערקין וורדי גופא דאינון דפקין מלבא אינון דפקין, ושם מתלבש כל המוחין דגדלות שהם כל הל"ב נתיבות חכמה הכלולים בלב ג"כ (ביאורים ח"א סט ע"ד).

¹⁴¹ הרוח הנה הוא אור חוזר מתתא לעילא, כי הנה הוא נמשך ובא מהמוח אל הריאה ומשם ללב וכמ"ש בפ' פנחס (רל"ד ורל"ה) ובכ"מ שם. ואח"כ הנה הוא חוזר מתתא לעילא דרך הקנה להפה וחוטם, וכ"ז הוא רק ע"י שכל הרוח הוא מבחי' הגבורות שבחכמה, שהם הנקודות, ולכך הם נקודות קטנות, משום שהם מבחי' הגבורות, וכל גבורות דרכם הוא להצטמצם כנודע. וכן כל גבורות תשוקתם תמיד לחזור למעלה (ביאורים ח"א עג ע"ב).

¹⁴² עי' שעה"ק מ ע"א, ובהגר"א בתז"ח מ ע"א ד"ה קנה וושט.

¹⁴³ קול ודבור, וקנה חכמה, וקנה בינה (יהל אור).

¹⁴⁴ ר"ל לעילא בד' חושים דמוחא, ולתתא בגופא, שהפה אדם, והידיים נשר, וגוף אר"י, ורגלים שור כמו

[ו]דרועין (ד)בהון וידינו פרושות כנשרי שמים :
תרגום :

וז"ל רלה ע"א: אבל כד אינון בארעא דישראל מזוניהון ע"י שכינתא וייהון¹⁴⁵ תרין כנפי ריאה משקיין אומה שר¹⁴⁶ המשקים ותרין כוולייין (שר) האופים דמבשליין הזרע דנחית מן מוחא ומבשליין מיא דמקבליין מכנפי ריאה ולבתר דייכול מלכא¹⁴⁷ דאיהו לבא אתמר בתרין כליין דיליה (שיה"ש ה א) אכלו רעים [ולתריין] (ולבתר) כנפי ריאה שתו ושכרו דודים :
דלכא איהו כסא דין ארבע [חיון] שליחן דיליה תרין כנפי ריאה ותרין כליין דכנפי ריאה (יחזקאל א יא) ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה לקבלא עלייהו מלכא¹⁴⁸ דאיהו (ישעיה יא ב) רוח¹⁴⁹ חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת¹⁵⁰ ויראת יי¹⁵¹ דיתיב על כרסייא דאיהו לבא דכל אינון דפיקין¹⁵² מתנהגין אבתריה כחיליין בתר מלכיהון :

ורוחא דנשיב מכנפי ריאה נשיב על תרי נוקבי חוטמא ואיהו קריר¹⁵³ וצנינא משמאלא וחם מימינא ומסטרא דמוחא דאיהו כרסייא דרחמי איהו רוח קר לימינא דחסד וחם משמאלא דגבורה דתמן לבא ומוחא מזיג ביה באמצעיתא דתרווייהו אוף הכי לבא מזיג מקור וחום ומוחא אוף הכי דמקבליין דין מדין :
תרגום :

תרגום :

תרגום :

(ז) ע"י זחר ח"א רז ע"א: רזא דמלה הכא¹⁵⁴ דהא דוד מלכא¹⁵⁵ חי וקיים¹⁵⁶ לעלם ולעלמי עלמין

שמפרש והולך, שמל' אחיד עילא ותתא כמש"ל (יהל אור).
¹⁴⁵ ויהון (דפ"ו).

¹⁴⁶ ר"ל האומה שר האונות, שהן משקים. וכן קורקבן של הכוליות, שהן אופים (יהל אור).
¹⁴⁷ כלל דבריו כי "הראש" הוא התפארת "והלב" מלכות "ותרי כולייין" הם מיכא"ל גבריא"ל אש ומים, ושתיים מהם מבשלים השפע היורד מהתפארת למלכות, ואחר שהתפארת והמלכות מקבלים השפע חסד וגבורה ונצח והוד עליהם נאמר "אכלו" וכו' (אור יקר).

¹⁴⁸ וכנגדם הארבעה הזכרים כסא דין מלכות מצד הגבורה "לקבלא עלייהו מלכא" תפארת כלול מכל הספירות והוא נקרא הבא אל המלכות, וארבע חיות נעשות מרכבה אליהם יחד בסוד יאהדונה"י (אור יקר).

¹⁴⁹ תפארת כלול [מ]חכמה ובינה בסוד הדעת, רוח תפארת עצמו, כלול [מ]חסד וגבורה והיינו עצה וגבורה (אור יקר).

¹⁵⁰ הוא בעצמו (אור יקר).

¹⁵¹ במלכות והוא כלול מהכל (אור יקר).

¹⁵² הפעולות והנהגות שהמלכות פועלת חסד או דין וכיוצא הכל ברצון בעלה (אור יקר).

¹⁵³ לפי שהלב מסט' דגבורה, ולכן ימינא חם, [מצאתי כתוב על הגליון. פי' כי לעולם ימין הוא גובר. ע"כ] ובמוח להיפך (יהל אור).

¹⁵⁴ ז"ל הרב בסידור, זמן הקימה בין בקיץ בין בחורף הוא אחר ו' שעות וכן פי' בזוהר פי' ויגש בפי' שתינ נשמי היינו שש שעות כנגד ו"ק דז"א, עכ"ל. ובזה יובן לשון זה כי ר' יוסי ס"ל ס' נשמי כפשטה, ולכן תירץ מה שתיירץ. אבל ההוא ב"נ ס"ל כמ"ש הרב ז"ל שהם ו"ק דז"א, כל א' כלול מעשר הם ס' ולכן היה דוד ישן ו' שעות ראשונות מהלילה שהם כנגד ו"ק דז"א, והם נשמי דחיי, כי זעיר הוא אילן החיים ומלכות ובי"ע כלולים עמו, ושינה אינה מזקת לו, ומשם ואילך הוא רזא דמותא שהיא הקלי', ולכן אם ישן מחצות ואילך יטעום טעם מות, הלכך כתיב חצות לילה אקום להודות לך, וזהו שתמה עליהם, וכי האי מלה דאמירתו הכי הוא שמדבריתם, נראה שלא היה ישן דוד כי אם שתינ נשמי בכל הלילה, והאמת אינו כן ששש שעות היה ישן כמ"ש בשם הרב וכו' (מ"מ).

¹⁵⁵ מדת המלכות (אור יקר).

¹⁵⁶ נקשר ביסוד, והיסוד קיים בסוד והקימותי את בריתי, דהיינו "חיל" הוא בעצמו, "וקיים" נוסף הקימה והמלכות עמו וקיים, חי מצדו, "וקיים" מהספירות העליונות "לעלם" בבינה "ולעלמי" בחכמה "עלמייא" בכתר והיינו קשרה ויהודה בספי' העליונות, והנה בחינת המלכות מצד מעלה היא זו, ומצד מטה קשורים עמה התחתונים, וביניהם החצונית המיתה, ועיקר הכל לסלקה מהם, ולכן אלו דוד היה ישן שינת המיתה

ודוד מלכא הוה נטיר כל יומי דלא יטעם טעם מיתה¹⁵⁷ בגין דשינתא חד משתינ במיתה איהו ודוד בגין דוכתיה דאיהו חי לא הוה נאים אלא שיתין נשמי¹⁵⁸ דעד שתינ נשמי חסר חד¹⁵⁹ איהו חי מתמן ולהלאה טעים בר נש טעמא דמותא ושליט ביה סטרא דרוח מסאבא :

ודא הוה נטיר דוד מלכא דלא יטעם טעמא דמותא (ושליט) [ולא ישליט] ביה סטרא (דרוחא) אחרא בגין דשתינ נשמי חסר חד איהו רזא דחיים דלעילא¹⁶⁰ עד שתינ נשמי דאינון שתינ (חסר חד איהו ואינהו) נשמי עלאין ואילין רזא דלהון דתליין בהון חיי ומכאן ולתתא רזא דמותא הוא ועל דא דוד מלכא הוה משער שעורא דליליא בגין דיתקיים בחיים דלא ישלוט ביה טעמא דמותא וכד אתפליג ליליא הוה דוד מתקיים באתריה בגין דכד אתער פלגו ליליא וכתרא קדישא¹⁶¹ אתער בעא דלא לאשכחא ליה לדוד מתקשר באתר אחרא באתר דמותא :

תרגום : §

(ח) עי' זהר ח"ג רלד ע"ב : אצטומכא דא קרקבן [נקלף] ¹⁶² ואוקמוה רבנן קרקבן ¹⁶³ טוחין ¹⁶⁴ דאיהו נטיל כלא ושחיק ומשדר לכל איבריין אי איבריין ¹⁶⁵ בלא חוביין ¹⁶⁶ כגוונא דאוקמוה רבנן דאית מליין ¹⁶⁷ דמ(ת)עכבין ית קרבנא דלא נחית לקבלא ליה ההוא דשדר [ליה] קב"ה לקבלא [דורונא] דיליה דאית דמקבל ליה קב"ה על ידי אריה דאתמר ביה (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין לארבעתן וקב"ה רכיב עליה ונחית ביה לקבלא ההוא דורונא :

תרגום : §

יוריד המלכות עד הקליפות (אור יקר). עי' יהל אור ח"א ג ע"ב: חי בעולם הבא וקים בעולם הזה, והענין כי הוא קיים תמיד בעולם הזה, קים מבוע דבירא, וכן הוא חי בעולם הבא, בבינה, מלכא דשלמא דיליה, ונקרא חי משם.

¹⁵⁷ כדי שלא ישלוט המיתה במדתו (אור יקר).

¹⁵⁸ הם ששים מדרגות יורדות ומתפשטות עד הגיע המיתה התחתונה, ולכך כל זמן שלא ירד אלא נ"ט מדרגות עדיין הם מדרגות החיים והקדושה מהא' [?] ולמטה היא מקום אחיזת המות דהיינו סטרא בישא ורוח מסאבא, והנה, כל הששים הם קדושים, אלא שהא' מן הששים האחרון שם תלויים החצונים, ולא היה נותן להם מקום להאחז, והיה מסתלק למעלה מקום שאינם שולטים (אור יקר). פי' כי היסוד דמלכות נקודה האמצעית מקום היחוד נקרא הר ציון עיר דוד וכן נקרא ג"כ ח"י בסוד בן איש חי והיסוד דדכורא נקרא ג"כ ח"י וז"ש ח"י יודין וח"י דנוק' הוא ט"ט דמטטר'ן ובזה היסוד דנוק' דאיהו דוכתי' דוד היה נזהר שלא תשלוט בו מותא (זהר הרקיע).

¹⁵⁹ פי' כדי להרחיק האדם מהקלי' שהם דרגא דמותא לכך לא ישן רק ס' נשמי חסר חד על דרך ועשו סייג לתורה (מ"מ).

¹⁶⁰ שש קצוות קדושים למעלה ובבחינה הא' הדינים הקשים, שהוא הבחי' האחרונה למטה בו"ק ששים מדרגות שבה שאחוזים בששים האחרונה המיתה והחיצונים (אור יקר).

¹⁶¹ פי' לאה שמתעוררת בחצות כדי להזדווג עם יעקב א"נ כתרא קדישא היא רחל שיורדת לבריאה בחצות ויש לה נחת רוח בתורת הצדיקים (מ"מ).

¹⁶² ר"ל סימן טהרה טוב כנ"ל (יהל אור).

¹⁶³ קורקבן (דפ"ו).

¹⁶⁴ הענין כי המזון העליון הוא המעשים הטובים מלמטה כגון התפלות או הקרבנות וכל מעשה המצות, ושכינה מקבלת הכל וכוחותיה מכינות מעשה התחתונים לעכלו בסוד רוחניות נעלם לסלקו למעלה, ובחינה המהפכת ומעכלת זה נקרא קרקבן והוא סוד קבלת הקרבנות או התפלות, ובהיות זכות בתחתונים מתקבל קרבנם לרצון ומתחלק מלפני המלך כראוי (אור יקר).

¹⁶⁵ אברין אי אברין (דפ"ו).

¹⁶⁶ שאינם פגומים בעונותיהם של ישראל, ובהיות שאין זכות בתחתונים חס ושלום אז אין התפלות ולא הקרבנות מתקבלים ברצון (אור יקר).

¹⁶⁷ הכל לפי העון, ואז אינו יורד אריה אלא כלב כדפירשו בזהר, וקבלת הקרבנות בחינות שונות, בבוקר תמיד של שחר מקבל על ידי מיכאל אריה ובערב על ידי גבריאל שור ובלילה על ידי נשר הפאל, או גם כן לפי בחינת הקרבן כבש על ידי אריה פר על ידי שור תורים ובני יונה על ידי נשר, וסוד תבירו דלבא על ידי אדם והיינו אדם כי יקריב מכם דהיינו התשובה והדבר הנאות לפני קונו כפי שיעור. הקרבן והחטא (אור יקר).

